

**A szakképzés és felnőttképzés
új rendszere**

**Az építőipari szakképzés
és felnőttképzés
jövője**

Budapest, 2020. december

A kiadvány megjelenését támogatta:
a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara

Szerző:
Tóth Istvánné az ÉVOSZ alelnöke,
az Építőipari Ágazat Készségtanács elnöke

Szakszerkesztők:
Pete Zoltán és Fazekas Eszter

Lektor: Wiesner György

ISBN: 978-963-513-252-2

Kiadja az Építési Vállalkozók Országos Szakszövetsége
Felelős kiadó: Koji László elnök
A kiadvány az Építésügyi Tájékoztatási Központ Kft.
gondozásában jelent meg.
Felelős vezető: Mohr László ügyvezető igazgató
Kiadói szerkesztő: Karácsony Tiborné kiadóvezető
Azonossági szám: 13/2020
Nyomdai előkészítés: WOW Stúdió Kft.
Nyomta és kötötte: AduPrint Kft.
Felelős vezető: Tóth Zoltán
Budapest, 2021

Tartalomjegyzék

Előszó	7
I. A szakképzés átalakításának szükségessége	9
II. A szakmai képzés megerősítése	11
III. A szakképzés együttműködési rendszere	14
III.1. A Szakképzési Innovációs Tanács (SZIT)	14
III.2. Építőipari Ágazati Készségtanács (ÉÁKT)	17
III.3. Az építész ágazat alapszakmai és részsakmái	18
III.4. További ágazatok építőipart érintő szakmái	20
a) Elektronika és Elektrotechnika ágazat építőipart érintő szakmái:	20
b) Fa- és bútoringázat 3 éves szakmái és annak részsakmái:	20
c) Épületgépész ágazat:	20
d) Gépészeti ágazat:	21
IV. Iskolai ösztöndíj	22
V. Az alapszakmák tartalomfejlesztése, a Képzési Kimeneteli Követelmények meghatározása, a Programtantervek lebontása, a tanulási eredmények módszer alkalmazása a szakképzésben	24
V.1. Az oktatás és képzés szabályozása	24
V.2. A tanulási eredmény fogalma	25
V.3. A tanulási eredmény alapú (TEA) megközelítés előnyei	26
VI. A szakirányú oktatás	28
VI.1. Szigorodik a 12 fős szabály!	29
VII. Képzőközpontok	31

VIII. Tudásközpont	33
IX. A duális képzőhelyé válás folyamata	35
X. Az építőipar helyzetértékelése	37
XI. Az építőipari cégek szerepvállalása a szakképzésben	41
XI.1. A jelenlegi tanulólétszám és gyakorlati képzőhelyek bemutatása, ágazati, szakmai és megyei bontásban	43
XII. A szakképzési hozzájárulás 2021. évi változásai	49
XII.1. Adózási módok szerinti kötelezettségek	50
XII.2. A szakképzési hozzájárulás alapfogalmai	51
a) A szakképzési hozzájárulás alapja	51
b) A szakképzési hozzájárulás mértéke	51
c) A hozzájárulási kötelezettség teljesíthető	51
d) A bruttó kötelezettség csökkenthető	51
e) Számítási példa	52
XII.3. A hallgatói munkaszerződés díjazása és adózása	59
XIII. Szakképzési munkaszerződés	60
XIII.1. A szakképzési munkaszerződés lényeges elemei	60
a) Szabadság	61
b) Munkabér	61
c) Szakképzési munkaszerződés egyéb juttatások	62
d) Munkaruha, védőruha juttatás	62
e) Kedvezményes étkeztetés	62
XIII.2. A szakképzési munkaszerződés megszűnése	63
XIII.3. A szakképzési munkaszerződés megszüntetése	63
XIV. Saját munkavállaló képzése	64
XV. A felnőttképzés megújítása	65

XVI. Mit nevezzünk az új rendszerben szakképesítésnek?	66
XVI.1. Hogyan lehet a szakképesítést létrehozni?	66
XVI.2. A szak- és felnőttképzés rendszere	68
XVI.3. A felnőttképzés szereplői	70
XVI.4. A felnőttképzési rendszer megújítása a stratégiai célok szolgálatában	72
XVII. A nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű képzések fogalmának bevezetése	76
XVII.1. A nemzetgazdaság szempontjából kiemelt jelentőségű képzésekre vonatkozó speciális szabályok	77
XVIII. Bejelentés alapján folytatott felnőttképzési tevékenység	78
XIX. Engedély alapján folytatott felnőttképzési tevékenység	79
XX. Alacsonyabb engedélyezési költségek	80
XXI. A felnőttképzési szerződés tartalma	81
XXI.1. A felnőttképzési szerződés kötelező tartalmi elemei	81
XXI.2. Az egyszerűsítés fő szempontjai és elemei	82
XXI.3. A felnőttképzési szerződés írásbeliségére vonatkozó szabály	82
XXII. Tanúsítvány kiállítása	84
XXIII. Képzési hitel bevezetése a felnőttképzésben	85
XXIV. Felnőttképző által fizethető ösztöndíj bevezetése	86
XXV. Kimenet-vezérelt képzés	87
XXVI. A felnőttképzési tevékenység folytatása, az engedélyezés feltételei	89
Összegzés	92
Függelék: A szakképzéssel és felnőttképzéssel összefüggő jogszabályok	94

Előszó

A gazdaságban és a munkaerőpiacon gyorsuló ütemben zajló technológiai változások (az ún. Ipar 4.0 és a digitalizáció) ráirányították a figyelmet a munkaerőpiac igényeit gyorsan lekövetni képes képzési rendszer iránti gazdasági igényre. Ezt felismerve fogadta el a Kormány a SZAKKÉPZÉS 4.0-t, amely a szakképzés megújításának szakmapolitikai stratégiája, valamint válasz az IPAR 4.0 kihívásaira.

Az új szakképzési és felnőttképzési stratégia elfogadásával, megújult a szakképzés és felnőttképzés rendszere, amely széles alapokra helyezte az alapszakmák oktatását, de a piaci igényekhez rugalmasan alkalmazkodó felnőttképzés átalakításával létrehozta a munkaerőpiaci igényeket jobban kiszolgálni képes felnőttképzési rendszert is.

Az egymásra épülő két képzés lehetővé teszi az egész életen át tartó tanulást.

Az építőipar az építési tevékenység a nemzetgazdaság egyik alapvető húzó ágazata, amely tevékenyen hozzájárul a gazdasági növekedéshez, ugyanakkor jelzőrendszere is a gazdaságnak.

Az építőipar működése kihat az emberek közérzetére, az élhető környezet kialakításával befolyásolja a mindennapjainkat.

A magyar építőipar az elmúlt években erejét meghaladva tett eleget azoknak a piaci kihívásoknak, amely elé a fejlesztési és beruházási piac állította. Ezeknek a feladatoknak az építőiparban dolgozó elkötelezett munkatársakkal tudott csak eleget tenni. Az új szakképzési és felnőttképzési rendszerben nagyobb szerep és felelősség hárul a gazdaság szereplőire, a vállalkozásokra a gyakorlati tudás átadásában.

Az új rendszer lehetővé tette a tanulói, iskolai és a vállalati érdekeltség megteremtésével, hogy a képzésben résztvevők a közös cél érdekében együttműködve adják át tudásukat a jövő nemzedéknek.

Az MKIK és az ÉVOSZ közötti együttműködés jó példája ez a kiadvány, amellyel segítséget kívánunk adni az építési vállalkozásoknak, hogy a szakmai utánpótlás nevelésben az új szakképzési és felnőttképzési rendszerben mindenki megtalálja azt az utat, amely számára a legmegfelelőbb. Ugyanakkor a nagyvállalati modellre kialakított képzési rendszer feltételei a szétaprózott építőipari cégszerkezetben nem valósítható meg. Ezért az ÉVOSZ elnökeként arra kérem a nagy és közepes vállalkozásainkat, hogy saját vállalati képzőközpontok létrehozásával és erősítésével segítsék a velük évek óta együtt dolgozó mikro- és kisvállalkozásokat abban, hogy a szakmai képzésben az új kihívásoknak meg tudjanak felelni.

2020. december

Koji László
az ÉVOSZ elnöke
az MKIK alelnöke

I. A szakképzés átalakításának szükségessége

A 21. századi világgazdasági folyamatok következtében a magyar vállalkozások termelékenység- és hozzáadott érték növelési kényszerben vannak, amely szükségessé teszi a technológiai váltást, a digitalizációt, az innovációs képességek és a munkaerő fejlesztését számukra.

A szakképzés területének fő célja az oktatás eredményességének és minőségének javítása, a hátrányos helyzetű csoportok minőségi oktatásban való részvételének és esélyegyenlőségének biztosítása, valamint a tanulók lemorzsolódásának mérséklése.

A digitalizáció a gazdasági növekedés legfőbb motorja, amely minden ágazatban jelentősen kifejti hatását. A gazdaságban a digitális átalakulásra való vállalati és munkavállalói felkészülés a **versenyképesség kulcsa**.

A munkakörök is átalakulnak, csökken a szakképzettség nélkül ellátható munkahelyek száma, miközben nő az igény a rendszerek tervezésével, építésével, üzemeltetésével foglalkozó informatikai szakemberek iránt. Ezzel összefüggésben nem kevesebb emberre, hanem más feladatkörben, megváltozott körülmények között dolgozó emberre van szükség a magasabb hozzáadott értékű munkakörökben. Ez megváltoztatja a kompetenciaelvárásokat, egyre nagyobb a hangsúly a kreativitáson, az emberi együttműködésen és a tudásalapú társadalom erősítésén van.

A 2020. előtti szakképzés nem a munkaerőpiac keresletén alapult, hanem elsősorban kínálatalapú volt, ami hosszú távon nem szolgálta a versenyképességet.

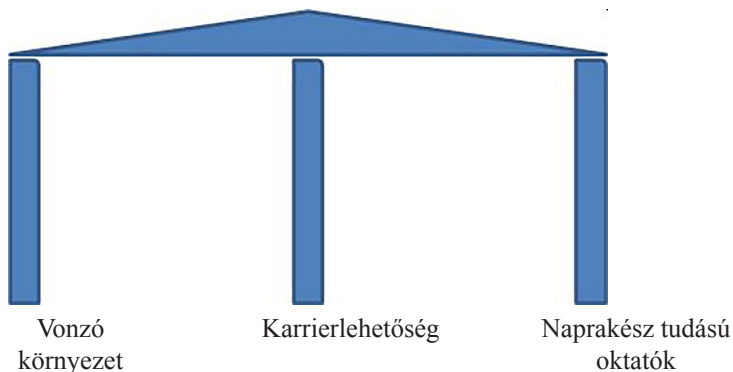
Ugyanez jellemezte a felnőttképzés rendszerét is, amely elsősorban a képzők oktatási kínálatán alapult és nem reagált kellő rugalmassággal a gazdaság munkaerőpiaci igényeire.

A rendszer átalakítását egy komoly helyzetértékelés előzte meg, ennek legfontosabb megállapításai:

1. A duális képzéshez szükséges ágazati kompetenciák hiánya.
2. Kínálat vezérelt képzés.
3. A duális képzésben nem vesznek részt a vállalkozások megfelelő számban, a duális képzésben részt vevő diákok száma elmarad az európai átlagtól.
4. A pályaaorientáció területén több szervezet dolgozik párhuzamosan, jelentős források felhasználásával, ám ez nem jelenik meg a beiskolázási eredményeknél.
5. A szakképzés infrastruktúrája és felszereltsége az elmúlt években elindított fejlesztési program ellenére nagyrészt leromlott, nem jelent valós alternatívát a pályaválasztó diákok számára.
6. Magas a végzettség nélküli iskolaelhagyók száma. A szakmai képzés struktúrája nem elég rugalmas, működése nem hatékony, irányítása lehetne professzionálisabb.
7. A középfokú szakmai képzésnek nem működik a kapcsolata a felsőoktatással az elvárt szinten, ezért választják sokan az általános gimnáziumokat.
8. A szakmai tantárgyakat oktató pedagógusok közül kevesen vesznek részt vállalati helyszínű továbbképzéseken, így tudásuk nem tudja követni megfelelően a technológiai fejlődést.
9. Magas a pályaelhagyó oktatók száma a gazdaság által kínált magasabb jövedelem miatt. A következő időszakban bekövetkező nyugdíjba vonulási hullám miatt tudatos humán erőforrás tervezés szükséges.
10. A jelenleg működő felnőttoktatás és felnőttképzés nem kínálja kellően rugalmas lehetőséget, nem kifejezetten a gazdaság igényeire fókuszált, hatékonysága nem megfelelő.

II. A szakmai képzés megerősítése

A szakmai képzés presztízsének, minőségének és eredményességének fejlesztéséhez sok egymással összefüggő beavatkozásra van szükség. Ennek három legfontosabb összetevője:

1. Vonzó környezet

Olyan minőségű épületeket, oktatótermeket, tanműhelyeket, sport- és szabadidős tereket kell kialakítani, ami valós, vonzó alternatívákat jelent a pályaválasztás előtt álló fiatalok és szüleik számára.

2. Karrierlehetőség

A fiatalok és felnőttek számára is rugalmas, kiszámítható karrierlehetőséget kell megalapozni a szakmai képzéssel. A technikum befejezésekor a diákoknak versenyképes végzettséget, a gazdaság által elvárt tudást kell kapniuk, ami biztos egzisztenciát és magas jövedelmet nyújt. A technikus szakmai vizsgát követően a diákok a szakmai vizsgájuk eredményétől függően jelentős többlet pontszámot kapnak, ami alapján egyenes út vezet a szakirányú felsőoktatásba.

3. Naprakész tudású oktatók

Nem lehet minőségi képzési rendszert működtetni elkötelezett, felkészült oktatók nélkül. A szakmai képzésben kiemelt jelentősége van annak, hogy az elméleti és gyakorlati szakmai oktatók tudása naprakész legyen, képesek legyenek követni az ágazat technológiájának fejlődését.

A helyzetértékelés után a változást elősegítő célok és utak megfogalmazásra kerültek. Ez a 1168/2019 (III.28.) Kormányhatározatban elfogadott SZAKKÉPZÉS 4.0, amely válasz az IPAR 4.0 kihívásaira.

Ezt követően kezdődött el a törvényalkotási folyamat, melyet az ITM által felállított több munkacsoport is segített.

Az átalakítás törvényi keretei:

A 2019. évi LXXX. Szakképzési törvény (Szkt.) a szakképzésről és a törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II 7.) Kormányrendelet (Szkr.) rendelet alapvető célja, a 21. századi követelményekhez igazított, magas színvonalú képzés feltételeinek kialakítása, a rugalmas munkaerőpiaci igényekhez igazított képzési struktúra létrehozása és ennek intézményi hátterének megteremtését jelenti Magyarországon.

A szakképzés levált a köznevelési törvényről, az új szakképzési rendszerben két iskolatípus létezik,

- a szakképző iskola,**
- és a technikum.**

A beiskolázás nem szakmára, hanem ágazatra történik. A technikumban az első két évben, a szakképző iskolában az első egy évben széles alapozású ágazati ismereteket sajátítanak el a tanulók, melyet egy ágazati alapvizsga követ.

Az 5 éves technikumokban érettségi és technikus szintű szakképzettség szerezhető. A technikumi vizsga emeltszintű érettséginek számít. A hároméves szakképző iskolában a tanuló a képzés végén szakképzettséget szerez.

Kísérleti jelleggel beindul 2021 szeptemberétől, az okleveles technikusképzés, amely a felsőfokú képzéssel együttműködve egy „elit” képzést jelent, ami egyenes utat jelent a szakirányú felsőfokú képzés felé.

A 9. évfolyam végén, illetve a technikumban a 10. évfolyam végén az ágazaton belül a tanulók szakmát választanak és az ágazati alap-

vizsga letételét követően a 10. és a 11. évfolyamon van lehetőségük arra, hogy a tanulmányaikat duális képzés keretében folytassák. A szakképzési rendszer átalakítása csak azokat a tanulókat érinti, akik döntően 2020. szeptember 1-től kezdték meg tanulmányaikat. Az új rendszer mellett a régi rendszerben megkezdett képzések kifutó rendszerben folytatódnak és fejeződnek be.

Az új szakképzési modell megköveteli, hogy a rugalmatlan iskolaszervezet átalakuljon. Ebben nagy szerep hárul a Szakképzési Centrumok vezetőire és az intézmények igazgatóira. Az ágazati alapok lerakása nem képzelhető el felkészült oktatók és jól felszerelt iskolák nélkül.

Ugyanakkor jelentős szemléletváltásra is szükség van, amit az iskolaigazgatók az oktatók minősítésén, a differenciált bérezésen keresztül és a szorosabb vállalati együttműködéssel érhetnek el.

Ennek törvényi alapját az teremtette meg, hogy a szakképzésben mindenki oktatói státuszba került és kikerültek a közalkalmazotti törvény hatálya alól. Ezzel együtt átlagosan 30%-os béremelésben részesültek, mely lehetővé tette a fiatal oktatók magasabb díjazását.

A rendszer működése érdekében fékeket kellett beépíteni, ami azt jelenti, ha az iskola nem a rendszer szerint oktat, akkor kevesebb állami támogatást kap.

A Szakképzés 4.0 a szakképzés átalakításának középtávú fejlesztési terve, komoly tanműhelyfejlesztést is tartalmaz az iskolai tanműhelyek alkalmassá tételét illetően.

Az alapszaktájak estében az ágazati alapképzés feltételeinek megteremtéséhez járulnak hozzá az új oktatói státuszok és a felkészített iskolai tanműhelyek.

III. A szakképzés együttműködési rendszere

III.1. A Szakképzési Innovációs Tanács (SZIT)

„A szakképzés országos stratégiai kérdéseinek érdekegyeztetése a Szakképzési Innovációs Tanács keretei között valósul meg (Szkt. 98.§ (1)). A Szakképzési Innovációs Tanács szakmai döntés-előkészítő, véleményező és javaslattevő országos testületként segíti a szakképzésért felelős miniszter szakképzéssel kapcsolatos feladatainak ellátását.”

A 12/2020 (II. 7.) Korm. rendelet 308.§ (1) szerint Szakképzési Innovációs Tanács az alábbi tagokból áll:

- 1. a Kormány által delegált összesen kilenc képviselőből,*
- 2. a szakképzési intézmények, a felsőoktatási intézmények és ezek fenntartói összesen nyolc képviselőjéből,*
- 3. a Magyar Rektori Konferencia egy képviselőjéből,*
- 4. az országos gazdasági kamarák, illetve szakmai szervezetek összesen hét képviselőjéből,*
- 5. a szakképzés területén működő szakszervezetek és érdekképviseleti szervezetek összesen hat képviselőjéből,*
- 6. a nagyvállalatok összesen hat képviselőjéből,*
- 7. az együttműködési megállapodással rendelkező bevett egyházak összesen négy képviselőjéből,*
- 8. a Magyar Tudományos Akadémia egy képviselőjéből,*
- 9. a tanulók, illetve a képzésben részt vevő személyek egy képviselőjéből,*
- 10. az oktatók képviselőjéből,*
- 11. a nemzetiségiak összesen egy képviselőjéből.*

A SZIT tagja az MKIK és az ÉVOSZ, álláspontját véleményét kifejtheti a döntéselőkészítő munkában.

A szakképzés átalakítását komoly ágazati egyeztetési sorozat előzte meg, amely a gazdasági szférával való érdemi párbeszédet jelentette.

Ennek törvényi keretét a **Szakképzési Törvény LXXX. 99.§-a** teremtette meg, mely rendelkezett az **Ágazati Készségtanácsok** megalakításáról.

„Az egyes gazdasági ágazatok gazdálkodó szervezeteinek a szakképzés tartalmi szerkezetének folyamatos fejlesztését és korszerűsítését, a munkaerőpiaci igények és a képzési kínálat összehangolását szolgáló szakmai javaslatait az ágazati készségtanácsok képviselik.”

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Képzési Igazgatósága kapta meg a felhatalmazást az Ágazati Készségtanácsok megalakítására, munkájuk koordinálására és a tagok delegálásának egyeztetésére. A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara működteti az Ágazati Készségtanácsokat, melyből 19 működik.

A gazdasági kamara

(1) A gazdasági kamara (Szkt.100.§)

- a) véleményt nyilvánít a szakképzési alapeladat nem állami szakképző intézmény általi végzésének indokoltságára vonatkozóan,*
- b) javaslatot tesz a szakképzésért felelős miniszter számára a szakképző intézménybe történő beiskolázás irányaira,*
- c) a szakirányú oktatással összefüggésben*
 - ca) kidolgozza a duális képzőhely nyilvántartásba vételére vonatkozó minőségi feltételeket,*
 - cb) vezeti a duális képzőhelyek nyilvántartását,*
 - cc) elősegíti a szakképzési munkaszerződések megkötését, ennek érdekében ösztönzi a gazdálkodó szervezeteket a szakképzésben való részvételre,*

- cd) minősíti és ellenőrzi a duális képzőhelyek szakirányú oktatási tevékenységét,*
- d) a szakmai vizsga helyszíne szerint illetékes területi szerv útján delegálja az ágazati alapvizsga elnökét és a szakmai vizsga vizsgabizottság ellenőrzési feladatokat ellátó tagját,*
- e) a szakképzésért felelős miniszter jóváhagyásával – kialakítja a kamarai gyakorlati oktatói képzés és vizsga képzési és vizsgakövetelményeit és szervezi a kamarai gyakorlati oktatói képzést és vizsgát,*
- f) az országos gazdasági érdekképviseleti szervezetekkel együttműködve – szervezi a mestervizsga felkészítő, a szakmai tevékenység mesterszintű gyakorlásához szükséges mesterképzést és vizsgáztatást,*
- g) a tanulmányi versenyekkel összefüggésben*
- ga) a Kormány adott ágazatért felelős tagja által szervezett tanulmányi versenyek kitételével – gondoskodik az országos tanulmányi versenyek szervezéséről, kidolgozza a versenyszabályzatot és versenyfelhívást,*
- gb) ellátja a nemzetközi tanulmányi versenyek, így különösen a WorldSkills és az EuroSkills versenyre történő előkészítéssel, felkészítéssel kapcsolatos feladatokat, továbbá megszervezi és koordinálja azok előválogató versenyeit,*

EuroSkills ács szakma díjátadása 2010, Lisszabon

- h) ellátja az ágazati készségtanács tikársági feladatait, ennek keretében az ágazati készségtanács működésének koordinálását és a működés feltételeinek biztosítását,*
- i) közreműködik az életpálya-tanácsadási és a pályaorientációs feladatok ellátásában.*

EuroSkills kőműves válogatóverseny

III.2. Építőipari Ágazati Készségtanács (ÉÁKT)

Az Építőipari Ágazati Készségtanácsnak 23 tagja van, melyből 18 tag piaci szereplő, 2 főt a Miniszterelnökség Területi Közigazgatásért Felelős Államtitkárság Építésügyi Szabályozási és Hatósági Főosztálya delegáltja, 1 fő az Innovációs és Technológiai Minisztérium Szakképzésért Felelős Államtitkárság Szakképzési Szabályozási Főosztály munkatársa, 1 fő az MKIK munkatársa, 1 fő az Építő-, Fa- és Építőanyagipari Dolgozók Szakszervezeteinek Szövetségének a képviselője.

Az Ágazati Készségtanácsok tagjai közreműködtek abban a folyamatban, amelyben felülvizsgálatra került az Országos Képzési Jegyzék (OKJ), amely több mint 800 szakmát tartalmazott. Az Ágazati Készségtanácsok közreműködésével kiválasztásra kerültek az egyes ágazatok alapszakmái, amelyek csak iskolai rendszerben, közös ágazati alapokra helyezve oktathatók. Ez azt jelenti, hogy 175 szakma oktatható kizárólag iskolai rendszerben.

III.3. Az építész ágazat alapszakmái és részs szakmái

Alapszakma:	Részs szakma:
Ács	– zsaluzóács
Tetőfedő	– nincs
Burkoló	– nincs
Szerkezetépítő és -szerelő	– betonacél-szerelő
Szigetelő	– vízszigetelő – hő- és hangszigetelő
Bádogos	– nincs
Festő, mázoló, tapétázó	– szobafestő
Épületszobrász és műköves	– sírkő és műkőkészítő
Kőfaragó	– nincs
Kőműves	– falazó kőműves – gépi vakoló
Szárazépítő	– gipszkartonszerelő
Útépítő és útfenntartó	– útfenntartó

Ezek az építőipar hároméves képzései, amely szakképzettség megszerzésével zárul. A 9. évfolyamon minden szakma egységes ágazati alapozó képzésen vesz részt a szakképző iskolában. Az ágazati vizsga letétele után a fenti szakmák által kiválasztott egyikében kezdheti meg a 10. évfolyamon a szakirányú oktatást és köthető meg az őt fogadó céggel a szakképzési munkaszerződés. A szakmai ismeretek megszerzését követően 11. évfolyam végén szakmai vizsgát tesz.

A minőségi képzést támogatja, hogy 2025. évtől csak független, akkreditált vizsgaközpontban lehet vizsgát tenni. A tanuló a szakmai vizsga letétele után a választott szakmában **szakmai bizonyítványt** kap.

A szakma megszerzéséről kiállított oklevél, illetve szakmai bizonyítvány államilag elismert középfokú végzettséget és szakképzettséget tanúsít, és egy vagy több foglalkozás valamennyi munkakörének betöltésére képesít. A részs szakma szakmai oktatás keretében

szerezhető meg. A részszakma megszerzéséről kiállított szakmai bizonyítvány államilag elismert alapfokú végzettséget és szakképesítést tanúsít, és legalább egy munkakör betöltésére képesít.

Az építőipar technikai képzései:

- magasépítő technikus
- mélyépítő technikus
- hídépítő és -fenntartó technikus
- útépítő, vasútépítő és fenntartó technikus.

Ezek az ágazat 5 éves képzései, amely érettségivel és technikai szakképzettség megszerzésével zárul.

A képzés 9-10. évfolyamokon közös ágazati alapozó képzéssel indul és a 11-13. évfolyamokon folyik a szakirányú oktatás.

A két képzési forma közötti rugalmas átjárhatóságot a közös ágazati alapozó képzés teremti meg, ami évvesztés nélkül teszi lehetővé a szakmunkásképző és a technikum közötti oda-vissza átjárhatóságot. Ha egy építőipari szakmacsoportban ágazati alapozó képzésben résztvevő tanuló a 9. év végén úgy gondolja, hogy át akar menni az építőipari technikai képzésbe, akkor ott nem a 9. évfolyamon, hanem a 10. évfolyamon kezd, mivel a 9. évfolyami ágazati alapozót már elvégezte. Ez jelenti a rugalmas átjárhatóságot, melyet a közös ágazati alapozó képzés teremt meg.

De ugyanez visszafelé is működik, ha a technikai diák gondolja úgy, hogy mégis egy szakképző iskolai szakmát szeretne tanulni a 9. évfolyami ágazati alapozó sikeres vizsgája után választhat szakmát, és részt vehet a szakmai oktatásban az általa választott szakmában.

Ezzel nem veszít időt és átgondolhatja a pályaválasztását évvesztés nélkül.

Az Ágazati Készségtanácsok alapításának egyik rendező elve volt az ágazati megközelítés, hogy melyek azok a közös tartalmak, amelyek mentén az alapszakmákat egy közös ágazati kompetenciák alapján lehet oktatni.

III.4. További ágazatok építőipart érintő szakmái

Az építőipar, mint ágazat az építőipari és szakipari szakmákon túl az épületgépészeti, az elektromos, gépészeti és faipari szakmák képzésében is érdekelt, mivel ezek nélkül az ágazat nem tud működni. Ezen szakmacsoportok megközelítése is a közös ágazati alapozásra épül:

a) Elektronika és Elektrotechnika ágazat építőipart érintő szakmái:

Alapszakma:

Villanyszerelő

Technikumi képzés

Automatikai technikus – Épületautomatizálási szakmairány

Erősáramú elektrotechnikus

Részsakma:

– villamosipari előkészítő

b) Fa- és bútorigar ágazat 3 éves szakmái és annak részsakmái:

Alapszakma:

Asztalos

Kárpitos

Technikumi képzés

Faipari technikus

Részsakma:

– asztalosipari szerelő

– famegmunkáló

– kárpitbehúzó

c) Épületgépész ágazat:

Alapszakma:

Hűtő- és szellőzőrendszer-szerelő

Központifűtés és gázhálózat-szerelő

Víz- és csatornarendszer szerelő

Technikumi képzés

Épületgépész technikus

– Részsakma:

– nincs

– égéstermék elvezető

– csőhálózatszerelő

d) Gépészeti ágazat:

Alapszakma:

– Részszakma:

Építő-, szállító- és munkagépszerelő – nincs

Épület- és szerkezetlakatos – nincs

Hegesztő

– fémipari
gyártáselőkészítő

WorldSkills hidegburkoló válogatóverseny, 2011

IV. Iskolai ösztöndíj

Minden új szakképzési rendszerben résztvevő tanulónak a tanulmányi eredménytől függő mértékű ösztöndíj jár, amelyet a duális képzésben a szakképzési munkaszerződés alapján járó munkabér vált majd fel.

Az ösztöndíj alapjának a tanév első napján érvényes kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) egyhavi összege tekintendő, az ösztöndíj havi összege az ösztöndíjalap százalékában kerül meghatározásra.

Az ágazati alapképzés idején a technikumban 9-10. évfolyamán a tanulók a tanév első napján érvényes minimálbér 5%-ával megegyező összegű (2020-ban havi 8.050 forint) a szakképző iskola 9. évfolyamán a minimálbér 10%-ával megegyező összegű (2020-ban havi 16.100 forint) ösztöndíjat kapnak.

Előkészítő évfolyamon (pl. technikumi nyelvi előkészítő évfolyamán) az ösztöndíj havi összege a minimálbér 5%-a (2020-ban 8.050 Ft).

Nem jár ösztöndíj a tanulónak évfolyamisméltés, valamint az adott tanév hátralévő hónapjaira, ha igazolatlan mulasztása eléri a hat foglalkozást.

A szakképző intézményben folyó szakirányú oktatásban az ösztöndíj alapja az alábbiak szerint alakul:

– **a minimálbér:**

- 5%-a, ha a megelőző tanév év végi minősítésében kapott osztályzatok átlaga 2,00-2,99,
- 15%-a, ha a megelőző év végi minősítésben kapott osztályzatok átlaga 3,00-3,99,
- 25%-a, ha a megelőző év végi minősítésben kapott osztályzatok átlaga 4,00-4,49 között van,
- 35%-a, ha a megelőző tanév év végi minősítésében kapott osztályzatok átlaga 4,49 fölött van.

Az egyszeri pályakezdési juttatás is megilleti a tanulót, alapja a mindenkori minimálbérhez igazodik:

– a minimálbér:

- 80%-a, ha a szakmai vizsga eredménye 2,00-2,99 között van,
- 110%-a, ha a szakmai vizsga eredménye 3,00-3,99 között van,
- 145%-a, ha a szakmai vizsga eredménye 4,00-4,49 között van,
- 180%-a, ha a szakmai vizsga eredménye 4,49 fölött van.

A fentiekből jól látszik, hogy az a tanuló, aki nem az iskolai tanműhelyben végzi a szakirányú oktatását, hanem duális képzőhelyen, cégeknél és köt szakképzési munkaszerződést, anyagilag jobban jár. A szakképzési munkaszerződésben ugyanis a minimálbér min. 60%-át köteles a cég fizetni, de ennek mértéke elérheti a minimálbér 100%-át adómentesen.

EuroSkills ács válogató verseny, 2012

V. Az alapszakmák tartalomfejlesztése, a Képzési Kimeneteli Követelmények meghatározása, a Programtervek lebontása, a tanulási eredmények módszer alkalmazása a szakképzésben

Az alapszakmák elfogadása után a következő lépés a tartalomfejlesztés és a vizsgakövetelmény meghatározása volt. Ezt a feladatot iskolai és az ÁKT-k által delegált vállalati szakértők végezték el. A szakértők által elkészített anyag visszamutatásra került az Ágazati Készségtanácsok felé. A végleges változat elfogadását az ITM hagyta jóvá.

Az építőipari szakmák Képzési Kimeneteli Követelménye szakmai bontásban és az alapszakmák programterve az Innovatív Képzéstámogató Központ honlapján érhető el www.ikk.hu.

A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020 (II.7.) Korm. rendelet 14.§ (6) szerint a szakképző intézmény szakmai programja tartalmazza a szakképző intézményben alkalmazott sajátos pedagógiai módszereket, ideértve a **projektoktatást** is. A projektoktatás során a témaegységek feldolgozása, a feladat megoldása **a tanulók érdeklődésére, a tanulók és az oktatók tevékenységére, együttműködésére épül** a probléma megoldása és az összefüggések feltárása útján. A 14.§ (7) bekezdése szerint a szakképző intézmény **valamennyi évfolyamát átfogó szakmai programot** használ.

V.1. Az oktatás és képzés szabályozása

Bemeneti szabályozás:

Felvételi vizsga, tankönyv, tanulási környezet előírása.

Folyamat szabályozása:

A tanítási-tanulási folyamat működésének folyamatos szabályozása. Részletes szabályok a teljes képzési folyamatról (mit, milyen óraszámokban kell oktatni stb.).

Kerettanterv szabályozás:

A tantárgy, óraszám és a szabadsáv 10%.

Eredményalapú szabályozás:

A tanítási-tanulási folyamat során elérendő eredmény rögzítése.

Az elvárt eredményt (kompetenciákat) írja le, meghatározza a vizsga módját.

A KKK az elvárt eredményeket rögzíti módszertani szabadsággal és a szabadsáv 20%.

Az oktatási rendszerekben mindkét típus létezik, de az a kérdés melyik a meghatározó.

V.2. A tanulási eredmény fogalma

A tanulási eredmények egy adott szakterület eredményes és autonóm műveléséhez (a szakma) szakképesítés megszerzéséhez és adott munkatevékenység gyakorlásához szükséges kimeneti követelményeket határozza meg.

Arra vonatkozó megállapítások elvárások (követelmények), hogy a képzésben résztvevő a képzés elvégzésével:

- milyen feladatok tevékenységek ellátására lesz képes,
- ezeket a feladatokat, tevékenységeket milyen önállósági és felelősségi szinten képes ellátni,
- ezeknek a feladatoknak, tevékenységeknek az eredményes és hatékony ellátáshoz milyen szintű és összetettségű tudással rendelkezik,
- milyen az eredményes munkavégzéshez szükséges attitűdök jellemzik.

V.3. A tanulási eredmény alapú (TEA) megközelítés előnyei

- segítik az oktatókat abban, hogy a diákok számára pontosabban meghatározhassák, **mit is várnak tőlük**,
- segítik a diákokat abban, hogy **hatékonyabban** tanuljanak, hiszen így tudják, hol is tartanak éppen,
- segítik az oktatókat abban, hogy hatékonyabban alakíthassák az oktatás tartalmát, hiszen ezek **a követelmények egyfajta sablonként szolgálnak számukra**,
- nyilvánvalóvá teszik, hogy a diákok várhatóan mit profitálnak az adott képzésből,
- segítik az oktatókat abban, hogy a tanulási eredményekhez illeszkedő **oktatási stratégiát** alkalmazzanak a felkészítés során,
- segítik az oktatókat abban, hogy kollégáiknak pontosabban el tudják magyarázni, milyen célt is szolgál egy-egy adott tevékenység,
- segítik azt, hogy **a vizsgákon valóban azt az anyagot kérjék számon, amit feldolgoztak**,
- segítik, hogy megfelelő oktatási formát és értékelési módszereket lehessen alkalmazni,
- a végeredmény előírása **biztosítja az alkalmazkodást** a diák, a szülő, az iskola és a munkaadó igényeihez, mert így különféle feldolgozási utak alakíthatók ki.

A tanulási eredmények a tudás elismerése szempontjából is nagyon fontos, manapság már nem azt kérdezik, hogy mit kellett teljesítenie, hogy diplomát, szakmai végzettséget szerezzen, hanem azt, hogy a végzés után milyen munkát tud elvégezni?

Ez a megközelítés a munkaerőpiac számára is fontos az egész életen át tartó tanulás, a nem hagyományos tanulási formák és az egyéb nem formális oktatási tartalmak figyelembevétele révén egyfajta rugalmasabb megközelítést mutat.

A cél a szakmai cselekvőképesség, a munkavégző képesség kialakítása.

WorldSkills szárazépítő verseny 2019, Kazany

VI. A szakirányú oktatás

A szakképzési törvény és a végrehajtási rendelet lényeges változást hozott a duális képzésben a szakirányú oktatásban. Ebben az átalakításban nagy szerep és felelősség hárul a vállalkozásokra a gyakorlati tudás átadásában.

Az ágazati alapvizsga letételét követően a tanulók választásuk szerinti szakmát szakirányú oktatás keretében sajátítják el.

A szakirányú oktatás célja, hogy a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy a szakma keretében ellátandó munkatevékenységhez szükséges ismereteket és készségeket elsajátítsa, és képes legyen azok gyakorlatban történő alkalmazására. Továbbá, hogy a tanulót, illetve a képzésben résztvevő személyt a szakmai vizsgára felkészítse.

A tanuló, illetve a képzésben résztvevő személy a szakirányú oktatásban:

- a szakképző intézményben, vagy,
- szakképzési munkaszerződéssel a duális képzőhelyen vehet részt.

A szakképző intézményben a szakirányú oktatás akkor teljesíthető, ha a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy duális képzőhelyen való részvétele nem biztosítható.

A szakirányú oktatás megszervezése:

Szakirányú oktatást a duális képzőhely, illetve a szakképző intézmény folytathat.

A szakirányú oktatást tanteremben, tanműhelyben, vagy munkahelyi körülmények között kell megszervezni.

A tanműhely lehet:

- iskolai tanműhely, vagy
- duális képzőhely által működtetett tanműhely.

Munkahelyi körülmények között szakirányú oktatás akkor folytatható, ha a munkahely felszereltsége, a munkahelyen folytatott szakmai tevékenység tartalma és jellege, valamint az oktatási időtartamát kitöltő munka lehetővé teszi képzési kimeneteli követelményekre való felkészülést. Több tanuló esetén felelős személy kijelölése.

A duális képzőhely szakirányú oktatásban való részvételének lényegi változásai:

- 1.) Tanulószerződés helyett a szakirányú oktatás végéig (22 hónapra) szóló határozott idejű szakképzési munkaszerződést kell kötni a szakirányú oktatásban résztvevővel.**
- 2.) Ha a cég vállalja, akkor nem válik el a szakmai elmélet és a gyakorlat oktatása. A vállalat a szakirányú oktatás egészét átveheti.**
- 3.) Az iskolával való együttműködés: a tanulói értékelés, a közös képzési program.**
- 4.) Megváltozott a cégek finanszírozása éves normatíva helyett napi finanszírozás.**
- 5.) A sikeres vizsgázók után a céget „bónusz” illeti meg, ami a támogatás összegének 20%-a.**
- 6.) Az új rendszer 2021. szeptember 1-től indul és a korábban megkezdett évfolyamok a régi finanszírozási és képzési rendszerben fejeződnek be.**
- 7.) Az érettségi után induló szakképzésben az ágazati alapozó féléves képzés keretében valósul meg, így az új rendszerben ezek a tanulók már 2021 februárjában köthetnek munkaszerződést.**

VI.1. Szigorodik a 12 fős szabály!

A duális képzőhely – a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény 4.§ (2) bekezdése szerint partnervállalkozások és a Kkvtv. 4.§ (5) bekezdésének figyelmen kívül hagyásával kis- és középvállalkozásnak nem minősülő vállalkozások

kivételével – tizenkettőnél több tanulóval és a képzésben részt vevő személlyel – a szakképzési munkaszerződés megkötésének évét megelőző év átlagos statisztikai állományi létszáma legfeljebb húsz százalékáig köthet szakképzési munkaszerződést.

Az ágazati képzőközpont és a tudásközpont tekintetében a megköthető szakképzési munkaszerződések számát az ágazati képzőközpontban és a tudásközpontban részt vevő jogi személyek által külön-külön megköthető szakképzési munkaszerződések számának összeszámításával kell meghatározni.” (Szkr. 247.§ (1) bek.)

Külön kell kezelni az úgynevezett 12 fős szabályt is. A tanuló-szerződések kapcsán abban az esetben, ha gazdasági kamara más gazdálkodó szervezetnél nem tudja elhelyezni, igazolást állíthat ki erről és az adott duális képzőhelyen 12 főnél több tanuló is lehet tanuló-szerződéssel.

Ilyen igazolás kiállítására a szakképzési munkaszerződések esetében már nincs lehetőség, a részben eltérő új 12 fős szabály alapján.

A két képzési forma tanulószámainak azonban a korlát alkalmazása során nem kell összeszámítani. Ezzel az átmenetet segíti a törvényalkotó.

A törvényalkotó egyebek mellett a mikro- és kisvállalkozások adminisztrációs terheinek enyhítésére, lehetővé tette, hogy képzőközpontokat alakítsanak a szakmai képzésben való részvétel érdekében.

EuroSkills útépitő verseny 2014, Lille

VII. Képzőközpontok

A szakképzési rendszer fejlesztésének egyik kiemelt célja a szakképzési centrumok aktív vállalati céljainak fejlesztése a kis és középvállalkozások szerepvállalásának erősítése a gyakorlati képzésben.

„A duális képzőhelyi követelményeknek való együttes megfelelés érdekében képzőközpontok hozhatók létre. (Szkt. 81.§ (1))

- legalább négy mikro-, vagy kisvállalkozás által,*
- legalább kettő középvállalkozás, vagy a kis- és középvállalkozásokról fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. Törvény alá tartozó gazdálkodó szervezet által,*
- a gazdálkodó szervezet és a szakképzési centrum legfeljebb 60%-os tulajdoni hányadával együttesen létrehozott nonprofit gazdasági társaság ágazati képzőközpontként működhet.”*
- önálló vagy más gazdálkodó szerv megbízása alapján szakirányú oktatás folytatása céljából a saját tanműhellyel rendelkező, mikro-, kis- és középvállalkozásoknál nagyobb gazdálkodó szervezet, ha utolsó éves nettó árbevételének legalább 90%-a vállalalkozási tevékenységből származik, saját szervezetén belül **vállalati képzőközpontot működtethet.” (3) bek.***

Szkr. 240.§ *„A szakképzési centrum kivételével az ágazati képzőközpont tagjai bevételének legfeljebb húsz százaléka származhat a központi költségvetés terhére nyújtott támogatásból”.*

A képzőközpontok nonprofit oktatási kft-ként működnek, mely létrehozásához 3 millió forint tőkére van szükség, tulajdoni arányok a bevitt tőke arányában alakulnak.

Amennyiben a szakképzési centrum a megengedett 60%-os tulajdoni aránnyal vesz rész az alapításban, akkor többségi tulajdont szerez és meghatározója lesz a képzőközpont működtetésének. A többi tulajdonos a bevitt tagi részesedés alapján vesz részt a szavazásban.

A képzőközpont klaszter jellegű működtetésénél két megoldási javaslat van:

Az egyik, amikor a szakmai oktatásban részt vevő tanulóval a duális képzőközpont, illetve az oktatási cég köt szakképzési munkaszerződést és számolja el a támogatást, és a cégtulajdonosok részt vállalhatnak a gyakorlati képzésben. Egyes munkafolyamatokra ki-vihetik a tanulókat gyakorlati képzésre. Erre az időre a képzőközponttal megkötött megállapodás alapján a szolgáltatás ellenértékét a képzőközpont megtéríti.

A másik megoldás az, hogy a cégek kötnek a tanulóval a szak-képzési munkaszerződést, és igénybe veszik a képzőközpont bizonyos szolgáltatásait. Például a szakmai elmélet oktatása, vagy olyan munkafolyamat bemutatása, begyakorlása amire a cégnél nincs kapacitás.

Asztalos tanműhely, BKSZC Kaesz Gyula Szakiskola, Budapest

VIII. Tudásközpont

„A szakirányú oktatás és a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény szerinti duális képzés egy képzőközpontban történő megvalósítása céljából a felsőoktatási intézmény és a szakképzési centrum együttesen legalább ötvenegy százalékos tulajdoni hányadával létrehozott non-profit gazdasági társaság tudásközpontként működhet”

A létrejött tudásközpontok együttműködésével a középfokú oktatás és a felsőfokú képzés, egymásra épülő rendszere javulhat (Szkt. 81.§ (2)).

Ennek egyik kezdeményezése az okleveles technikai képzés, mely 2021. évben több megyében induló képzés lesz. A felsőoktatási és középfokú intézmények együttműködése által megvalósuló képzés a jó tanuló diákok számára a továbbtanulás egy rövidebb útját teszi lehetővé, egyenes bejutását biztosítva számukra a szakirányú felsőfokú oktatásba.

Az együttműködésből a gazdasági szereplők sem maradhatnak ki. Ezek a tudásközpontok a szakmai tartalmak, a képzési módszerek és az innováció központjaivá válhatnak.

Brüsszel, Atomium

Szép példája ennek a Solar Decathlon, melynek központi célja a megújuló energiák – elsősorban a napenergia – használatával és az innovatív technológiák alkalmazásával összefüggő építészeti megoldások népszerűsítése az egyetemista csapatok által felépített pályaműveken keresztül.

A Solar Decathlon a világ mára legjelentősebbé vált nemzetközi, egyetemek között megrendezett építőipari innovációs versenye. Az első versenyt 2002-ben az Amerikai Egyesült Államokban tartották.

A kezdeményezés alapvető célja, hogy a fiatalok kreativitására és innovációs képességére építve egyetemi kutató-fejlesztők működjenek együtt ipari partnerekkel, szponzorokkal és olyan innovatív energiahatékony házakat tervezzenek, amelyek a megújuló energia és a tudatos erőforrás használatára alapozva, fenntarthatóságot demonstráló mintaatthonok lehetnek.

A verseny során nem csak terveket készítenek, hanem az aktuális döntő helyszínén meg is építik a kiválasztásra kerülő pályaműveket.

2019-ben Magyarországon, Szentendrén rendezték meg a nemzetközi szinten ismert és népszerű építészeti versenyt.

IX. A duális képzőhelyé válás folyamata

A duális képzőhelyé válást alaposan meg kell tervezni, mivel ez egy időt igénylő folyamat. Az első és legfontosabb, hogy a cég jelezze a területileg illetékes kamarának a szándékát.

Vegye fel a kapcsolatot a szakképző intézménnyel, alakítsa ki az együttműködési formát, amely lehet hagyományos szakmai elmélet az iskolában, szakirányú oktatás a duális képzőhelyen.

Ágazati képzőközpontként: a cég egy nonprofit kft. tagja, ebben az esetben a szakmai elmélet és gyakorlat oktatása a képzőközpontban történhet.

El kell készíteni a képzési programot.

A rendeletben előírt feltételek fennállásának tisztázása:

- **Tárgyi feltételek** (Szkr. 241.§; 245.§),
- **Személyi feltételek** (Szkr. 242.§),
- **Dokumentáció** (Szkr. 241.§),
- **Minőségirányítási követelmények**, beleértve a kamarai minőségi szempontrendszernek való megfelelés **vizsgálatát** (Szkt. 82.§ (1) d))

1. A szakképzési munkaszerződés megkötése előtt a kamarai nyilvántartásba vételnek meg kell történie.

A nyilvántartásba vételi kérelmet a cég a szakképzési munkaszerződés megkötése előtt benyújtja a területileg illetékes kamarához.

– a kérelemhez csatolni kell a nyilatkozatot a minőségirányítási rendszer működtetéséről (Szkt. 82.§ (1) d)) Amennyiben a cégnek van vállalatirányítási pl. ISO minősítése, ha az kiterjed a képzésre is, akkor az elfogadható. A kamara vizsgálja a cég minősítési rendszerének alkalmasságát a képzésre.

– be kell nyújtani a gyakorlati képzéshez szükséges Képzési Programot is. (Szkr. 241.§).

2. Ezt követi a helyszíni szemle, amely a feltételek meglétét ellenőrzi. (Ha valami hiányzik, hiánypótlást írhatnak elő.)
3. Amennyiben minden rendben, a kamara nyilvántartásba veszi a céget.
4. A szakképzési munkaszerződés megkötését követően azt, a cégnek fel kell vinnie a szakképzési információs rendszerbe, ami a Kréta rendszer felülete. (Szkr. 251. §)
5. Fel kell tölteni a foglalkozási naplót is, a regisztrációs és tanulmányi rendszerbe.

Az ezekhez szükséges formanyomtatványok és nyilatkozatmin-ták 2021. január 1-től a területileg illetékes kamarák honlapján érhetőek el.

2020. szeptember 1-jét követően a régi Szkt. szerinti gyakorlati képzés folytatására a szakképző intézmény és a duális képzőhely jogosult. A gazdasági kamara 2022. augusztus 31-ig hivatalból felülvizsgálja a régi Szkt. szerinti gyakorlati képzés folytatására jogosult szervezetek közhiteles hatósági nyilvántartását, és azokat, akik a duális képzőhelynek e törvényben meghatározott fel-tételekkel megfelelnek, felveszi a duális képzőhelyek nyilvántar-tásába.

Gyakorlati képzés kötelező, teljesítést igazoló dokumentumai:

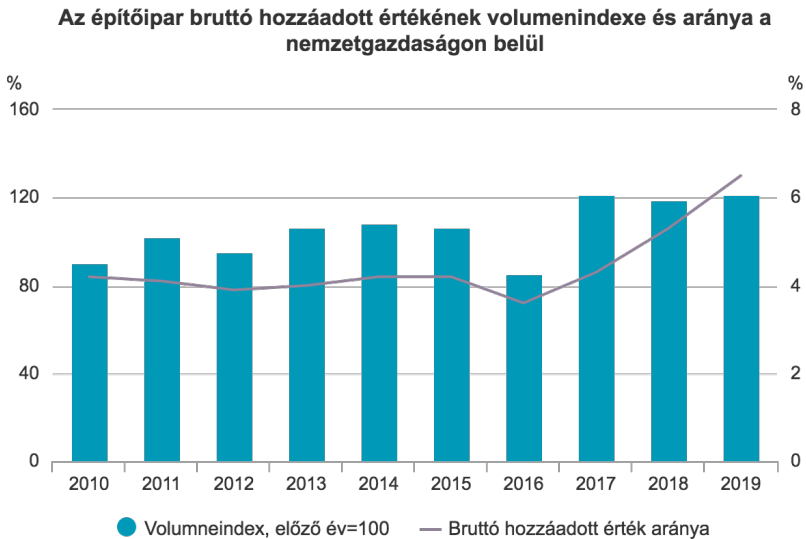
1. Foglalkozási napló a www.isziir.hu dokumentum/foglalkozta-tási napló, vezetése elektronikusan kell vezetni a KRÉTA-ban,
2. Jelenléti ív,
3. Munka-, baleseti- és tűzvédelmi napló,
4. A pénzügyi (a tanuló pénzbeli juttatásának igazolását szolgáló) dokumentumok,
5. Társadalombiztosítás (TB) bejelentést igazoló dokumentum,
6. Felelősségbiztosítás megkötését igazoló dokumentum,
7. Oktatói végzettséget igazoló dokumentumok.

X. Az építőipar helyzetértékelése

Az Európai Unióban (EU-28) és az eurózónában az építőipar súlya – a hozzáadott érték arányában – az elmúlt években 5,0-5,5% között változott, a visegrádi országokban 6-7% között alakult.

Magyarország bruttó hazai terméke (GDP) a 2018. évi 5,1%-os növekedés után 2019-ben 4,9%-kal emelkedett az előző évhez viszonyítva. A növekedéshez a legtöbb nemzetgazdasági ágazat hozzájárult, legnagyobb mértékben a piaci alapú szolgáltatások. Az építőipar bruttó hozzáadott értéke – folytatva a 2017-2018. évi jelentős emelkedést – 2019-ben összehasonlító áron számítva 21,4%-kal nőtt. Az építőipar teljesítménybővülése Magyarország GDP-jének a volumennövekedését 1,0 százalékponttal növelte. A nemzetgazdaság súlya a bruttó hozzáadott érték alapján

- 1995-2015-ben folyó áron számítva 3,9-5,8 % között változott, ezen belül 2006. és 2012. között folyamatosan mérséklődött,
- 2016-ban a termelés jelentős visszaesés miatt 3,6%-ra csökkent
- 2017-2019-ben a termelés bővülésének köszönhetően 4,3, 5,3, illetve 6,5 %-ra emelkedett.

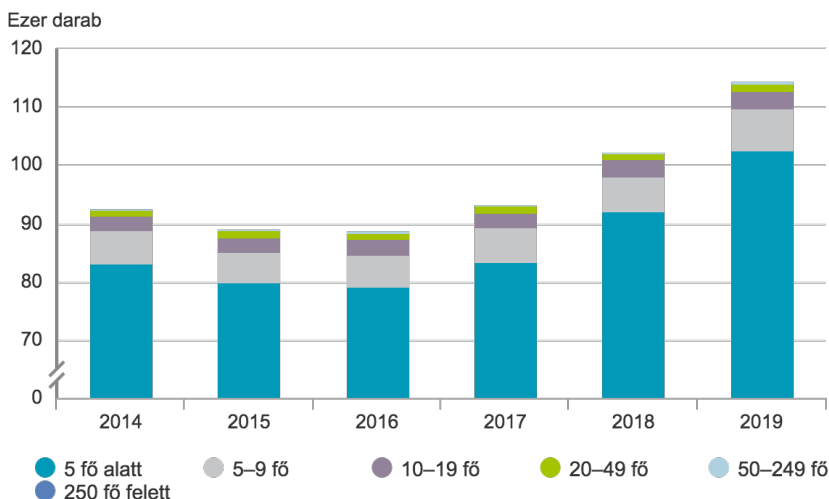

Forrás: KSH

Az építőiparban működő vállalkozások száma 2009. és 2013. között, a termelés visszaesésével összefüggésben folyamatosan csökkent. Ugyanakkor a 2014-től tartó emelkedést az építőipari termelés 2016. évi nagyarányú visszaesése nem állította meg. 2017. végén 67 ezer vállalkozás működött az építőiparban.

A regisztrált építőipari vállalkozások száma 2017. óta nő, köszönhetően az újonnan indulók gyors gyarapodásának. 2019. végén 114,5 ezer vállalkozást tartottak nyilván az építőiparban. 12%-kal többet az egy évvel korábbinál (102,4 ezer). 2019-ben 20,3 ezer vállalkozás alakult (az összes építőipari vállalkozás 17%-a) és 8,7 ezer cég szűnt meg.

Az építőiparban regisztrált vállalkozások száma létszám-kategóriánként, december 31.

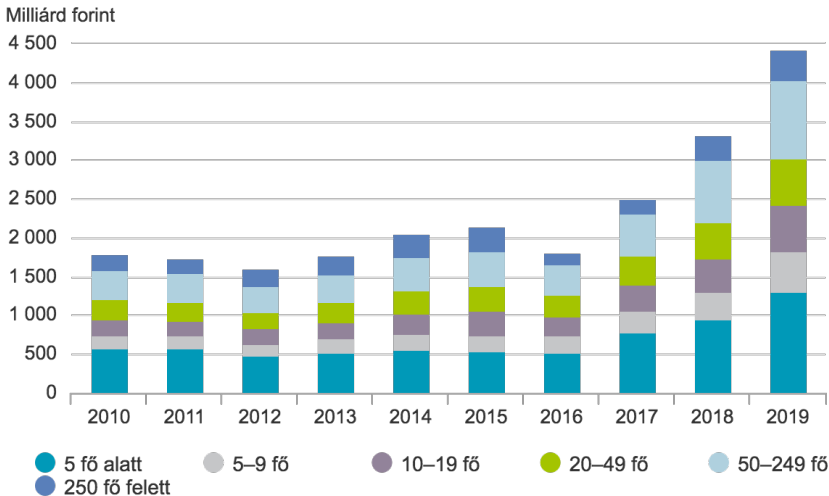

Forrás: KSH

A nemzetgazdaság egészéhez hasonlóan az építőipart is hosszú ideje a kis- és középvállalkozások számbeli túlsúlya jellemzi.

- Az elmúlt években a regisztrált vállalkozások 90%-ának, 5-nél kevesebb alkalmazásban álló dolgozója volt. Arányuk különösen a speciális szaképítésben (91%), ezen belül is az épületgépészeti szerelés (92%) és a befejező építés (95%) alágazatokban jelentős.
- A nagy (legalább 50 fős) szervezetek száma 1% alatti.

Az építőipari termelés alakulása a vállalkozások létszám-kategóriája szerint

Forrás: KSH

2019-ben az építőipar termelés értéke folyó áron 4.430,4 milliárd forint volt, az előző évihez viszonyítva összehasonlító áron számítva 22%-kal magasabb. A 2013. és 2015. közötti növekedés eredményeként 2015-re az építőipar teljesítménye magasabb volt a 2000. évinél, majd a 2016-os visszaesés miatt ismét elmaradt attól.

A 2017 óta tartó növekedés eredményeként a termelés 2019-ben haladta meg először a válság előtti legmagasabb, 2005-2006. évi szintet. 2019-ben a létszám-kategóriák szerint képzett vállalatcsoportok mindegyikében nőtt a termelés volumene a 2018. évihez képest.

A legnagyobb, legalább 250 főt foglalkoztató, szervezetek teljesítménye 12%-kal emelkedett. Az építőiparban szintén jelentős súlyúnak számító, 50-249 fős szervezetek termelése 16%-kal növekedett. A 20-49 fő közötti szervezetek termelése 14, a kisebb (10-49 fős) vállalkozásoké 28%-kal haladta meg az egy évvel korábbi értéket.

Nagy számuk ellenére a 10 főnél kevesebbet foglalkoztató vállalkozások az építőipari kibocsátásnak csak kétötödét adták.

Az építőipar havi bruttó átlagkeresete 2019-ben 13%-kal – a nemzetgazdaság egészére jellemzőnél (11%) nagyobb mértékben – nőtt, de összege továbbra is jelentősen, 22 %-kal kisebb volt a nemzetgazdasági átlagnál, ezzel az építőipar a nemzetgazdasági ágak rangsorában az utolsók között áll.

Az elmaradásnak csak részben oka a fizikai foglalkozásúak magas aránya (72%, szemben a nemzetgazdaság 52%-os arányával), mivel mind a fizikai, mind a szellemi foglalkozásúak átlagkeresete kisebb az átlagnál (15%-kal, illetve 9%-kal).

Az építőiparban a bruttó átlagkereset 287,9 ezer forint volt a fizikai foglalkozásúak 230,9, a szellemiek 430,0 ezer forintot kerestek.

2019 évben az építőiparban foglalkoztatottak száma 343,3 ezer fő a nemzetgazdaság egészében foglalkoztatottak 7,6%-a.

BudaPart kivitelezési munkák

XI. Az építőipari cégek szerepvállalása a szakképzésben

A cégek szerepvállalása a **szakképzési hozzájárulás** megfizetésével is teljesíthető, amely jelenleg a **szociális hozzájárulási adó alapjának 1,5 %-a**.

Ez a kötelezettség 2021-ben sem változik.

A befizetési kötelezettség többféle módon is csökkenthető, amennyiben a vállalkozás tevékeny módon részt vesz a duális szakképzésben és a felnőttképzésben.

A cégek szakképzésben történő szerepvállalását nagymértékben motiválja az a körülmény, hogy a gazdaság valamennyi területén, így az építőiparban is jelentős szakemberhiány van.

Az építőipari cégek elkötelezettségét, és a duális képzésben történő szerepvállalását negatívan befolyásolja az a körülmény, hogy az ágazat kapacitása iránti igény nagyobb kilengéseket mutat, és egyre csökken az építőipari szakmákat választó tanulók létszáma. Ezért nehéz a munkaerő tervezése.

Az építőipar másik sajátossága, hogy a több mint százezer építési vállalkozás 97%-a mikro- és kisvállalkozás. Mindössze 23 olyan cég van az országban, amely nagyvállalatnak számít. A 97% mikro- és közép vállalkozás foglalkoztatja a munkaerő 80%-át.

Az új szakképzési modell elsősorban a magyarországi autógyártó és elektronikai iparban működő német és osztrák cégek szakképzési gyakorlatának felhasználásával lett kialakítva, ami a magyar építőipar számára csak részben alkalmazható.

Azt is fontos látni, hogy a 97%-ot kitevő mikro- és kisvállalkozás döntő többsége az adminisztrációs és adózási jogszabályok miatt átalányadózó, így nem fizet szakképzési hozzájárulást, tehát annak terhére nem is igényelhet vissza. Magyarul nincs érdekeltté téve abban, hogy részt vegyen a szakképzésben, ezért a képzésben sem számíthatunk rájuk. Azaz, ha nincs érdekelttség, nincs képzés.

Az utánpótlás, képzésben való részvétel azonban egy hosszú távú befektetést jelent, és a cégek egy bizonytalannak tűnő „üzleti vállalkozásba” nem szívesen szállnak be.

Több évtizedes tapasztalat alapján azt látjuk, hogy az ágazatban foglalkoztatottak száma százazres nagyságrendben ingadozik. 2009-ben 240 ezren 2019. évben 340 ezren dolgoztak az építőiparban. Tovább nehezíti a helyzetet, hogy az új belépők általában vagy képzetlenek, vagy olyan korábbi pályaelhagyók, akiknek ugyan van építőipari szakmai végzettségük, de nincs gyakorlatuk és így nem megfelelő a szakmai tudásuk.

A másik lényeges és ágazatspecifikus szempont az, hogy az építőipari nagyvállalatok többsége már több évtizede nem foglalkoztatott fizikai létszámot, hanem a mikro- és kisvállalkozásokkal kiépített alvállalkozói hálózattal dolgoztatott. A nagy cégeknek ugyanis nem érte meg, hogy munkaviszonyban foglalkoztasson fizikai létszámot, mivel a kapacitáslekötés szélsőséges ingadozása miatt, nem tudott egész évben folyamatosan munkát biztosítani.

Az utóbbi időben azonban ezen a területen némi elmozdulás tapasztalható. Egyre több nagyvállalkozás dönt a saját dolgozók foglalkoztatása mellett és ezzel együtt az utánpótlás-nevelésben is részt kíván venni.

Az új szakképzési modell és a cégek felelősségének növekedése a szakmai oktatásban megkívánja, hogy a nagy cégek minél nagyobb számban kapcsolódjanak be a szakmai képzésbe. Nélkülük nehéz lenne megoldani azt a feladatot, hogy a szakmai elmélet és gyakorlat a duális képzőhelyeken valósuljon meg. Az is tény, hogy a nagyvállalatok rendelkeznek a korszerű technikai és technológiai tudással, valamint a digitalizáció alkalmazása a nagy építőipari vállalkozásoknál vált a napi munka részévé és ezen tudások átadására itt nyílik lehetőség (BIM, 3D tervezés és üzemeltetési modellek).

XI.1. A jelenlegi tanulólétszám és gyakorlati képzőhelyek bemutatása, ágazati, szakmai és megyei bontásban

A megkötött tanulószerveződések száma összesen 7.639 fő, ebből 2.670 fő az építész ágazat 7 szakmájában, 1.193 fő épületgépész szakmacsoportban, 1.414 fő faipari ágazatban és 2.362 fő elektromos ágazatban. Ha összehasonlítjuk a megkötött tanulószerveződések számát a KRÉTA rendszerben rögzített tanulói létszám 10. és 11. évfolyamos hallgatóinak számával, amely 8.252 fő és kiemeljük belőle a technikai képzés létszámát, amely 212 fő, azt látjuk, hogy csupán 401 fő szakmunkás tanulónak nincs tanulószerveződése.

A gyakorlati képzőhely táblázatból az is látszik, hogy a 7.639 fő tanulószerveződéssel rendelkező szakmunkástanuló 2.074 gyakorlati képzőhelyen tanulja a szakmát. Egy gyakorlati képzőhelyre mindössze 3,7 fő tanuló esik. Ezt tovább nehezíti az a körülmény, ha megyei bontásban vizsgáljuk a létszámokat, akkor azt is látjuk, hogy vannak megyék, ahol ettől még rosszabb a helyzet, például Heves és Békés megyékben.

A nagyvállalati modellre épített új szakképzés követelményei az építőipari szakképzésben, a szétaprózott gyakorlati képzőhelyek miatt nem valósítható meg. Az ÉVOSZ több esetben kezdeményezte az ITM-nél, hogy regionális képzőközpontok, vagy üzemek feletti képzőhelyek létrehozása lenne a megoldás. Ezekben a képzőközpontokban kollégiumokkal felszerelve lehetne a magasabb színvonalú képzés feltételeit kialakítani. Ezt a kezdeményezést a ITM nem támogatta. Ez annál inkább is fontos lenne, mert ha a szakmai elmélet oktatása is a duális képzőhelyen valósulna meg, a szétaprózott struktúra erre nem alkalmas.

A centrumok által szorgalmazott Képzőközponti modell létrehozása az adminisztrációs terhek enyhítését megoldja, de nem hozza közelebb a tanulót a valós szakmai közeg megismeréséhez, a termelésben jelen lévő korszerű technológiák és eszközök gyakorlatban történő alkalmazásához.

Ezért azt javasoltuk az építőipari nagy- és középvállalkozásaink számára, hogy ahol most is folyik gyakorlati képzés és akik szeretnének

bekapcsolódni a gyakorlati képzésbe legyenek alvállalkozói a mikro- és kisvállalkozásoknak a képzésben. Ezzel a jól felszerelt duális nagyvállalati képzőhelyek erősítésével az építőipari gyakorlati képzés valós vállalati közegben valósulhatna meg. Az együttműködés rendszere az előszerződéssel rendelkező mikro-, kisvállalkozások tanulói a nagyvállalati képzőhelyen kapnának képzést és 11. évfolyamon már a mikro- és kisvállalkozásnál is dolgozhatnának. Ez a kapcsolat, amely az alvállalkozói hálózattal a termelésben kialakult a képzésben is működhetne.

KÉSZ csoport tanműhelyavatás, Kecskemét

Tanulószerződések száma

Forrás: MKIK

Megye/Szakma	Ács	Burkoló	Festő, mázoló, tapétázó	Kőfaragó	Kőműves	Szárépzítő	Tetőfedő	Magasépítő technikus	Hűtő, klíma- és hőszivattyú-berendezés-szerelő	Központosított- és gázhálózat rendszereszerelő	Hűtő- és légtéchnikai rendszereszerelő	Víz-, csatorna- és közmű- rendszereszerelő	Épületgépész technikus	Asztalos	Kárpitos	Faipari technikus	Villanyyszerelő	Automatikai technikus	Épület- és szerkezetlakatos	Összesen
Bács-Kiskun	6	34	45	0	47	0	0	0	0	13	1	0	1	80	0	0	127	0	44	398
Baranya	14	17	37	0	30	0	0	0	0	54	22	21	0	93	0	0	35	0	39	362
Békés	20	9	23	0	21	2	0	0	0	41	10	0	0	37	0	0	36	0	0	199
Borsod-Abaúj-Zemplén	63	43	16	0	233	0	0	0	0	79	0	4	15	30	0	0	89	20	0	592
Budapest	6	83	118	1	84	0	0	0	1	73	74	5	11	207	5	0	254	0	61	983
Csongrád	14	56	48	0	55	6	0	0	0	41	14	0	2	69	20	4	130	0	23	482
Fejér	18	4	19	0	38	0	0	0	0	71	9	0	13	49	13	1	73	0	20	328
Győr-Ménfőcsanak-Sopron	17	27	82	0	11	0	4	0	0	72	0	0	0	96	0	0	111	31	0	451
Hajdú-Bihar	7	28	34	0	70	7	0	0	0	27	7	0	2	35	0	0	106	0	67	390
Heves	0	2	6	0	10	0	0	0	0	21	0	5	0	8	0	0	33	0	21	106
Jász-Nagykun-Szolnok	9	22	19	0	52	0	0	0	0	29	0	0	0	71	0	0	31	8	15	256
Komárom-Esztergom	6	0	30	1	10	0	0	12	0	9	17	0	1	51	0	0	89	0	0	226
Nógrád	0	1	12	0	19	0	0	0	0	2	0	0	0	14	0	0	2	0	0	50
Pest	28	18	102	13	47	0	0	0	0	59	24	11	8	135	0	0	67	1	35	548
Somogy	14	15	23	0	8	0	0	0	0	39	1	0	8	45	0	0	100	0	27	280
Szabolcs-Szatmár-Bereg	13	98	54	0	129	0	0	0	0	52	1	19	1	78	0	0	168	0	79	692
Tolna	6	0	27	0	47	0	0	0	0	55	0	0	1	53	0	0	63	0	52	304
Vas	10	24	17	0	8	0	0	0	0	26	0	0	1	42	2	0	104	42	0	276
Veszprém	11	28	55	0	18	0	22	0	0	64	0	0	2	100	0	0	99	0	1	400
Zala	6	18	53	0	42	0	0	8	0	16	9	0	29	64	12	0	44	0	15	316
Összesen	268	527	820	15	979	15	26	20	1	843	189	65	95	1357	52	5	1761	102	499	7639

Tanulókát foglalkoztató szervezetek száma

Forrás: MKIK

Megye/Szakma	Ács	Burkoló	Festő, mázoló, tapétázó	Kőfaragó	Kőműves	Szárazépítő	Tetőfedő	Magasépítő technikus	Hűtő, klíma- és hőszivattyú-berendezés-szerelő	Központi fűtés- és gázhálózat rendszerszerelő	Hűtő- és légttechnikai rendszerszerelő	Víz-, csatorna- és közmű- rendszerszerelő	Épületgépész technikus	Asztalos	Kárpitos	Faipari technikus	Villanyszerelő	Automatikai technikus	Épület- és szerkezetlakatos	Összesen	
Bács-Kiskun	5	10	15	1	14	0	0	0	1	8	0	0	0	1	15	0	0	42	0	15	127
Baranya	6	8	10	0	13	0	0	0	5	20	0	8	0	20	0	0	14	0	11	115	
Békés	8	3	8	0	11	1	0	0	7	21	0	0	0	11	0	0	13	0	0	83	
Borsod-Abaúj-Zemplén	5	5	2	0	13	0	0	0	0	16	0	2	6	6	0	0	18	2	0	75	
Budapest	1	6	10	0	8	0	0	0	21	11	1	2	8	20	2	0	33	0	4	127	
Csongrád	4	6	7	0	8	1	0	0	6	23	0	0	2	13	1	4	37	0	4	116	
Fejér	8	2	6	0	12	0	0	0	3	13	0	0	1	13	4	1	20	0	3	86	
Győr-Ménfő-Sopron	15	13	37	0	7	0	2	0	0	36	0	0	0	38	0	0	37	3	0	188	
Hajdú-Bihar	2	9	12	0	14	2	0	0	4	9	0	0	1	8	0	0	20	0	14	95	
Heves	0	2	1	0	4	0	0	0	0	11	0	1	0	4	0	0	8	0	4	35	
Jász-Nagykun-Szolnok	4	3	6	0	13	0	0	0	0	13	0	0	0	17	0	0	14	1	5	76	
Komárom-Esztergom	4	0	14	1	7	0	0	1	7	6	0	0	1	20	0	0	35	0	0	96	
Nógrád	0	1	2	0	3	0	0	0	0	0	1	0	0	4	0	0	2	0	0	13	
Pest	14	4	8	1	13	0	0	0	12	40	0	4	6	26	0	0	32	1	4	165	
Somogy	9	3	15	0	6	0	0	0	1	22	0	0	5	8	0	0	33	0	4	106	
Szabolcs-Szatmár-Bereg	2	20	17	0	28	0	0	0	1	15	0	9	1	12	0	0	34	0	10	149	
Tolna	2	0	5	0	8	0	0	0	0	14	0	0	1	8	0	0	17	0	6	61	
Vas	5	9	4	0	3	0	0	0	0	14	0	0	1	13	1	0	30	4	0	84	
Veszprém	7	11	21	0	7	0	7	0	0	30	0	0	1	29	0	0	44	0	1	158	
Zala	3	3	7	0	10	0	0	6	4	10	0	0	17	25	3	0	26	0	5	119	
Összesen	104	118	207	3	202	4	9	7	72	333	1	26	52	310	11	5	509	11	90	2074	

Tanulói létszám évfolyami szakmai bontásban:

Szakképző iskola létszámadatok KRÉTA 2020.október 16.	
SZJ szakma	9. évfolyam (szakképző iskola)
Építőipar	
Ács – 4 0732 06 01 (2020)	179
Bádogos – 4 0732 06 02 (2020)	1
Burkoló – 4 0732 06 03 (2020)	343
Épületszobrász és műköves – 4 0732 06 04 (2020)	3
Festő, mázoló, tapétázó – 4 0732 06 05 (2020)	701
Kőfaragó – 4 0732 06 07 (2020)	1
Kőműves – 4 0732 06 08 (2020)	635
Szárazépítő – 4 0732 06 11 (2020)	18
Szerkezetépítő és -szerelő – 4 0732 06 12 (2020)	1
Szigetelő – 4 0732 06 13 (2020)	7
Tetőfedő – 4 0732 06 14 (2020)	0
Útépítő és útfenntartó – 4 0732 06 15 (2020)	0
Épületgépészet	
Hűtő- és szellőzésrendszer-szerelő – 4 0732 07 02 (2020)	121
Központi fűtés- és gázhálózatrendszer-szerelő – 4 0732 07 03 (2020)	484
Víz- és csatornarendszer-szerelő – 4 0732 07 04 (2020)	61
Fa-és Bútoripar	
Asztalos – 4 0722 08 01 (2020)	817
Kárpitos – 4 0723 08 03 (2020)	76
Elektronika és elektrotechnika	
Villanyszerelő – 4 0713 04 07 (2020)	1033
Gépészet	
Hegesztő – 4 0715 10 08 (2020)	1282
Épület- és szerkezetlakatos – 4 0732 10 03 (2020)	150
Összesen	5913

A tanulói létszám beiskolázása a 2020/21. oktatási évre némi bizakodásra ad okot. Azt látjuk, hogy a beiskolázott 5.913 fő a jelenlegi 10. évfolyami létszámot 33%-kal haladja meg. Ami öröndetes, hogy az építész szakmacsoport beiskolázása 52,3%-kal haladta meg a 2019/2020. évi létszámot. Ez javíthatja az építőiparban kialakult komoly szakemberhiányt.

Nagy a felelősség a duális képzőhelyeken, hogy ezt a növekedő létszámot megfelelő szakmai képzésben részesítse és minél kevesebb legyen a lemorzsolódás.

Szakképző iskola létszámadatok		
KRÉTA 2020. október 16.		
OKJ szakképesítés	10. évfolyam (szakképző iskola)	11. évfolyam (szakképző iskola)
Építőipar		
Ács – 3458201	138	78
Burkoló – 3458213	232	155
Festő, mázoló, tapétázó – 3458204	452	330
Kőfaragó – 3458217	5	4
Kőműves – 3458214	373	349
Szárazépítő – 3458210	11	0
Tetőfedő – 3458215	0	5
Épületgépészet		
Központifűtés- és gázhálózat rendszerszerelő – 3458209	442	367
Fa- és Bútoripar		
Asztalos – 3454302	747	652
Kárpitos – 3454205	55	49
Elektronika és elektrotechnika		
Villanyszerelő – 3452204	782	665
Gépészet		
Épület- és szerkezetlakatos – 3458203	133	164
Hegesztő – 3452106	1074	990
Összesen	4444	3808

Technikum létszámadatok								
KRÉTA 2020. október 16.								
Ágazat A tanulók az ágazati alapoktatást követően választanak szakmát.	Alapozó képzés		Szakgimnáziumi osztályok felmenő rendszerben				Gimnáziumi érettségire alapuló technikus képzés	
	nyelvi elő-készítő	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	5/13. évf.	1/13. évf.	2/14. évf.
Elektronika és elektrotechnika – 04 (2020)	205	1231	854	849	808	620	343	437
Építőipar – 06 (2020)	224	757	700	627	547	412	331	258
Épületgépészet – 07 (2020)	0	284	179	143	138	98	281	281
Fa- és bútorigipar – 08 (2020)	0	206	127	129	122	95	7	71
Gépészet – 10 (2020)	0	1149	1392	1264	1039	n.a.	360	n.a.
Összesen	429	3627	3252	3012	2654	1225	1322	1047

XII. A szakképzési hozzájárulás 2021. évi változásai

A szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2011. évi CLV. törvényt hatályon kívül helyezték, az beépítésre került az új 2019. évi LXXX. Szakképzési Törvénybe, valamint a 12/2020 (II.7.) Kormányrendelet a szakképzésről szóló törvény végrehajtási rendeletébe. Megszűnt a 280/2011. Kormányrendeletben meghatározott kiegészítő csökkentő tételek beszámításának lehetősége: beruházáskiegészítő csökkentő tétel, oktatói kiegészítő tétel, valamint a tanműhely-fenntartási kiegészítő tétel.

A szakképzési hozzájárulás célja a szakképzés és az Nftv. szerinti duális képzés támogatása.

Szakképzési hozzájárulásra kötelezett:

- a gazdálkodó szervezet, ha belföldön székhellyel, telephellyel vagy fióktelephellyel rendelkezik, vagy üzletvezetésének helye belföld.

Nem terheli szakképzési hozzájárulás fizetési kötelezettség:

- a költségvetési szervet,
- civil szervezetet,
- az egyházi jogi személyt, a vallási egyesületet,
- a lakásszövetkezetet, a szociális szövetkezetet, az iskolaszövetkezetet és a közérdekű nyugdíjas szövetkezetet,
- a víziközmű-társulatot,
- a büntetés-végrehajtásnál a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdálkodó szervezetet,
- az egészségügyi szolgáltatót – feltéve, hogy az egészségbiztosítási szervvel szerződést kötött és nem költségvetési szervként működik.

- részben, vagy egészben az államháztartás terhére támogatott egészségügyi közszolgáltatás ellátásával összefüggésben őt terhelő szociális hozzájárulás adó alapja után,
- az egyéni vállalkozót a szociális hozzájárulási adó alapja után, ide nem értve az általa foglalkoztatottra tekintettel őt terhelő szociális hozzájárulási adó alapját,
- az egyéni cég, a végrehajtó iroda, a szabadalmi ügyvivő iroda, az ügyvédi iroda vagy a közjegyzői iroda tevékenységében személyesen közreműködő tagot a szociális hozzájárulási adó-alapja után, ide nem értve az általa foglalkoztatottakra tekintettel őt terhelő szociális hozzájárulási adó alapját,
- a közhasznú nonprofit gazdasági társaságot a kedvezményezett tevékenység ellátásával összefüggésben őt terhelő szociális hozzájárulási adó alapja után.

XII.1. Adózási módok szerinti kötelezettségek

1. **Átalányadózó** a szakképzési kötelezettségét az átalányadó megfizetési kötelezettségével teljesíti, ezért neki nem keletkezik elszámolási és bevallási kötelezettsége, akkor sem, ha alkalmazottat foglalkoztat. Gyakorlati képzés esetén nem számolhat el csökkentő tételt, nincs vissza-igénylési lehetőség.
2. **Kisvállalati adó (KIVA) alanya** mentesül a szakképzési hozzájárulás bevallása és megfizetése alól. Nem értelmezhető az sem, hogy a nem létező szakképzési hozzájárulási kötelezettségét gyakorlati képzéssel teljesítse. Ha mégis folytat gyakorlati képzést nem tarthat igényt a szakképzési hozzájárulás teljesítésével összefüggő normatív csökkentésre, vagy vissza-igénylésre.
3. **A kisadózó adóalany (KATA) tekintetében** a vállalkozás kizárólag a kisadózó tagjaival összefüggésben mentesül a szakképzési hozzájárulás alól. A mentesség nem áll fenn a kisadózonak nem minősülő személyek részére juttatott jövedelmek után terjedő adókötelezettségeknél.

XII.2. A szakképzési hozzájárulás alapfogalmai

a) A szakképzési hozzájárulás alapja

a szakképzési hozzájárulási kötelezettséget terhelő szociális hozzájárulási adó alapja. (2018. évi LII. törvény a szociális hozzájárulási adóról – SZOCHO)

b) A szakképzési hozzájárulás mértéke

A szakképzési hozzájárulás mértéke a szakképzési **hozzájárulás alapjának 1,5%-a** (bruttó kötelezettség).

c) A hozzájárulási kötelezettség teljesíthető

- NAV által vezetett számlára történő befizetéssel,
- a gyakorlati képzés szervezésével.

d) A bruttó kötelezettség csökkenthető

(2019. évi LXXX. tv. 107. § (2) bek.)

- a fenntartói megállapodással vagy együttműködési megállapodással rendelkező fenntartó által fenntartott szakképző intézménnyel tanulói jogviszonyban álló tanulónként, illetve felnőttképzési jogviszonyban álló képzésben részt vevő személyenként **a szakirányú oktatás arányosított önköltsége** alapján az egy munkanapra vetített mérték és, a szakképző intézményben teljesített oktatási nap kivételével, az adóév munkanapjai számának szorzataként,
- hallgatónként** a nemzeti felsőoktatásról szóló tv. (Nftv.) szerinti duális képzés arányosított **alpnormatívája** alapján az egy munkanapra vetített mérték és az adóévben ténylegesen teljesített képzési napok számának szorzataként számított összegével.

Az önköltség és az alpnormatíva mértékét a központi költségvetésről szóló törvény, az önköltség szakmánként alkalmazandó és az alpnormatíva képzési területenként alkalmazandó súlyszorzóját a Kormány rendeletben határozza meg. Az önköltség 2021. évben 1.200.000 Ft/év. Az alpnormatíva 650.000 Ft/év.

A bruttó kötelezettség csökkenthető a szakképzési munkaszerződésre tekintettel az igénybe vett adókedvezmény **20%-ának** megfelelő összeggel, ha a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy sikeres szakmai vizsgát tett.

Az adókedvezményt az a szakképzési hozzájárulásra kötelezett érvényesítheti, aki a tanulóval, illetve a képzésben résztvevő személlyel szakképzési munkaszerződést, illetve a hallgatóval hallgatói munkaszerződést kötött.

A bruttó kötelezettséget meghaladó adókedvezmény adó-visszaigénylés keretében érvényesíthető.

Az adókedvezmény meghatározásánál figyelemmel kell lenni arra, hogy azok a duális képzőhelyek, akik korábban is foglalkoztak gyakorlati képzéssel, akkor náluk (a kifutó rendszer miatt) egy időben tanuló szerződéses és szakképzési munkaszerződéses tanuló is jelen van, azonban a bruttó kötelezettség csökkentésének elszámolását a jogszabály más-más módon szabályozza.

Nézzük meg ezek után, hogy hogyan kell kiszámolni az adókedvezmény mértékét a tanuló szerződéssel rendelkező kőműves tanuló után 2021. január 1-től.

e) Számítási példa

Tanuló szerződés keretében végzett gyakorlati képzés adókedvezménye kőműves szakmában 2021. január 1. napjától:

- Önköltség a költségvetési törvény szerint: 1.200.000 Ft/év/fő,
- A munkanapok száma 2021. évben 254 nap,
- A 12/2020 (II. 7.) Korm. rend. 4/A számú mellékletében a kőműves szakma szakmai súlyszorzója: 1,95
- A gyakorlati napok száma általában havi 12 munkanap.

Számításunk az alábbiak szerint alakul:

$$\underline{1.200.000 \times 1,95 / 254 = 9.213 \text{ Ft/nap} \times 12 = 110.556 \text{ Ft/hó}}$$

Szakképzési munkaszerződéssel rendelkező kőműves tanuló esetében az adókedvezmény az alábbiak szerint alakul:

- **Átlagos képzési önköltség (költségvetési törvényben) 1.200.000 Ft/fő/év.**
- **Az építőiparban 2,42 ágazati súlysorzó,** nincs külön szakmánkénti súlysorzó, helyette ágazati súlysorzó váltja fel a szakképzési munkaszerződéssel rendelkező tanulók esetében.
- **Évfolyamszorozók első évben 1,2, a második évben 0,8.**
- **Az iskolai képzési napok száma, amikor a tanuló az iskolában van közismereti képzésben.** A duális képző a támogatást azokra a napokra számolhatja el, amikor a tanuló a duális képzőhelyen van gyakorlati vagy szakmai elméleti oktatáson. Ha a duális képző nem vállalja a szakmai elmélet oktatását azokra a napokra nem veheti igénybe a támogatást.
- **Közismeret 10. évfolyam esetében 36 nap, a 11. évfolyamon 31 nap.** Így az elszámolható éves munkanapok száma: **10. évfolyamon** $254 - 36 = 218$ **nap, 11. évfolyamon** pedig $254 - 43 - 31 - 15 = 165$ **nap.** Ez az évfolyam 43 nappal kevesebb, mivel befejező évről van szó, valamint a 15 nap felkészülést a szakmunkásvizsgára kötelezően biztosítani kell a tanulónak.

Egy napi adókedvezmény összege első évben:

$$1,2 \text{ millió} \times 2,42 \times 1,2 / 254 = 13.720 \text{ Ft/nap,}$$

Éves adókedvezmény az első évben,

$$13.720 \times 218 \text{ nap} = 2.990.960 \text{ Ft/fő.}$$

Az egynapi adókedvezmény összege a második évben:

$$1,2 \text{ millió} \times 2,42 \times 0,8 / 254 = 9.146 \text{ Ft/nap,}$$

Éves adókedvezmény összege a második évben:

$$9.146 \text{ Ft} \times 165 \text{ nap} = 1.509.090 \text{ Ft/hó/tíz hónap a szakmai vizsgáig.}$$

A + 20% „bónusz” a bizonyítvány megszerzésekor:

$$(2.990.960.-\text{Ft} + 1.509.090.-\text{Ft}) \times 0,2 = \mathbf{900.010 \text{ Ft}}$$

A képzés teljes adókedvezménye (TAO kedvezmény nélkül) 22 hónap esetében:

$$2.990.960 \text{ Ft} + 1.509.090 \text{ Ft} + 900.010 \text{ Ft} = \mathbf{5.400.060 \text{ Ft/fő}}$$

Ez a támogatás csak abban az esetben igaz, ha a cég a szakmai elmélet és gyakorlat képzését is vállalja a duális képzőhelyen vagy a képzőközpontban.

Amennyiben maradunk a kőműves szakmánál és a cég csak a gyakorlati képzést vállalja, úgy a munkaszerződéses kőműves tanulónk, havi 12 munkanap gyakorlatot feltételezve a támogatás összege első évfolyamon: $13.720 \text{ Ft} \times 12 = 164.640 \text{ Ft/fő/hó}$

További kedvezmény a TAO kedvezmény (a TAO törvény 1996. évi LXXI. tv. 7. § (1) bekezdés 3. i/a pontja), ami azt jelenti, ha a cég nyereséges, akkor a vállalkozás csökkentheti a társasági nyereségadó alapját tanulónként a minimálbér 24%-ával, havonta és fejenként. Ez jelen esetben 38.640 Ft/fő/hó .

Tíz fő tanuló esetén ez az adóalap csökkentő tétel, $4.636.800 \text{ Ft}$ – ez után nem fizet 9% társasági nyereségadót, ami éves szinten (12 hónap esetén) további 417.312 Ft társasági nyereségadó megtakarítást jelent a cégnek.

A bónusz kedvezmény a sikeres vizsgát tett minden tanuló után megilleti a céget.

Nézzük meg, hogy a fenti támogatással szemben a cégnek, milyen költségei merülnek fel:

Becsüljük meg, hogy a kiszámított támogatásokkal szemben, milyen költségei vannak a duális képzőhelynek.

A szakmai képzés ideje alatt a tanulót munkabér illeti meg, aminek az összege a szakképzési törvény szerint minimum a 2021. január 1-jén érvénybe lévő minimálbér 60%-a. Azt jelenleg nem tudjuk, hogy 2021. január 1-jétől mennyi lesz a minimálbér, de a 2020. évi összeggel számolva: 161.000 Ft 60%-át alapul véve a tanuló munkabére 96.600 Ft/hó .

A támogatás kiszámításánál a szakmai oktatás időtartamát, azaz 22 hónapos időtartamot vettünk alapul, akkor a költségeket is erre az időintervallumra számoljuk ki.

A munkabér 22 hó \times 96.600 Ft: = 2.125.200 Ft

Étkezési költség 700 Ft/nap:
218 nap +165 nap = 383 nap \times 700 = 268.100 Ft

Munkaruha 2 oktatási évre: = 50.000 Ft

Útiköltség 2 évre: = 20.000 Ft

Tisztálkodási eszközök: = 20.000 Ft

Védőruha 2 évre: = 30.000 Ft

Kötelező felelősségbiztosítás 2 évre: = 40.000 Ft

Összesen: 2.553.300 Ft/fő

A gyakorlati oktatást végző oktató bére 22 hónapra 300.000 Ft/hó fizetést feltételezve, ennek összege 6.600.000 Ft. Az önálló oktatói státusz kialakításakor általában 8 fő tanulóval számolunk, így ezt a költséget el kell osztani 8 fővel és megkapjuk

az 1 tanulóra eső oktatói munkabér összegét: 825.000 Ft/fő

Ennek járuléka (15,5% szocho): 127.875 Ft

Oktatónak jutott ebédhozzájárulás 268.100 Ft

Összesen: 1.220.975 Ft

A szakmai elmélet oktatásának költsége is további kiadást jelent a cégnek, ha a gyakorlati képzést oktató nem rendelkezik azokkal a képességekkel, ami a szakmai elmélet oktatásához szükséges.

Amennyiben azt feltételezzük, hogy a duális képzőhelyen töltött idő alatt, ami az első évben 218 nap, a második évben 165 nap, a rendelkezésre álló időkeret 30%-át fordítjuk a szakmai elmélet oktatására, és ezt a tananyagot a vállalati oktató saját maga nem tudja leadni, mivel ő egy mestervizsgával rendelkező kolléga, akkor egy mérnök-tanárt kell fogadni, vagy a vállalkozás valamelyik mérnöke ezt óradóként vállalja. Ez azt jelenti, hogy $(218 + 165) \times 0,3 = 115$ napra

kell mérnök tanárt fizetni. Óradíja járulékokkal együtt kb. 6.000 Ft/óra, így ez a két tanév során max. 8 fő esetén: 6.000 Ft/óra × 8 óra/nap × 115 nap = **5.520.000 Ft.** Ez alapján **1 főre vetített szakmai elmélet oktatási költsége összesen további 690.000 Ft-ot jelent a cég számára.**

Így az 1 fő kőműves tanulóknak becsült képzési költsége:

$$2.553.300 \text{ Ft} + 1.220.975 \text{ Ft} + 690.000 \text{ Ft} = \mathbf{4.464.275 \text{ Ft/fő}}$$

A támogatás összege: 5.400.060 Ft/fő

A cégeknek kíván segíteni az MKIK által kidolgozott normatíva és költségkalkulátor, mely a <http://tanuloszerzodes.hu> honlapon található meg.

Ezen számítás nem tartalmazza a tanműhely költségeit, a szerszám, az anyag stb. költségeket. **Ugyanakkor a rendelkezésre álló személyi és tárgyi feltételek optimális kihasználását feltételezi.**

Ez a számítás azokra a cégekre nem igaz, akik egy vagy több szakma gyakorlati oktatását végzik és létszám hiányában a 8 fős csoportok nem biztosíthatóak. Ebben az esetben a költségeket nem tudja ily módon megosztani és optimalizálni, ezért a képzés többre kerül

A megoldás iránya a centralizáció, de mi lesz az apáról fiúra szálló mesterségekkel?

A képzési költség optimalizálása a képzőközpontok létrehozása, vagy a nagy-vállalati képzőhelyek létrehozása és megerősítése irányába mutat.

Az építőipar esetében – alkalmazkodva a működő cégek szervezettségéhez és a változó munkahelyeken végzett munkavégzéshez – **a régiós nagyvállalati képzőközpontok jelenthetik a megoldást, és vezethetnek a piaci szereplők munkaerőpiaci igényeinek jobb kiszolgálásához.**

Nem szabad megfeledkezni, arról a tényről, hogy az építőipari cégek alvállalkozói láncolata a termelésben évtizedek óta működik. A termelési együttműködés rendszere a nagyvállalatokkal kiépült.

Miért ne lenne ez a követendő út a szakmai képzés együttműködési rendszerében?

- Ez az együttműködés lehetővé tenné a korszerű technológiai ismeretek átadását már a szakképzés időszakában a kis- és középvállalkozások tanulói számára is.
- Világossá tenné számukra azokat a minőségi követelményeket, amelyek a kivitelezés során az első osztályú munkavégzéshez elengedhetetlenek.
- Az anyaggyártó cégek számára egy központosított képzési struktúra vonzó lehetőség a korszerű anyagok, gépek, eljárások bemutatására és az alkalmazási technológiák ismertetésére.
- Nem mellékes szempont az a körülmény, hogy a tanuló egy vonzó, jól felszerelt gyakorlati képzőhelyen részesül szakmai oktatásban, ami elősegítheti a lemorzsolódás csökkentését, nagyban hozzájárulhat a későbbi munkahelyi elvárások kialakításához is (munkahelyi körülmények stb.)
- Már a szakmai gyakorlat időszakában megtanul alkalmazkodni a változó munkahelyi munkavégzéshez, valamint a csapatban végzett munkához, a felelősségvállalása erősödik, megtanul önállóan dolgozni és megtapasztalja, hogy az építőipar veszélyes munkahely. Ugyanakkor megtapasztalja az alkotómunka örömeit, és gyönyörködhet azokban a létrehozott épületekben, építményekben, amiben tevékenyen az Ő munkája is benne van.

Ennek a rendszernek a működtetéséhez azonban elengedhetetlen feltétel, hogy a tanulókat a cég vegye fel és előszerződés keretében minden szereplő tisztában legyen azzal, hogy hány tanuló milyen szakmában mely cég tanulója. Ezzel elkerülhetők a későbbi viták.

A szakképzés támogatását a szakképzési hozzájárulás befizetése teremti meg, mely a Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprészének felhasználását szabályozó Szkt. 110.§-ában részletesen megtalálható.

A 2021. január 1-jével megszűnő beruházáskiegészítő normatív támogatást felváltja a képzőközpontok részére nyújtható fejlesztési támogatás.

Ezek a következők:

„336.§ (1) A Nemzeti Foglalkoztatási Alap képzési alaprészéből – erre irányuló támogatási kérelem alapján – a képzőközpont részére támogatás nyújtható,

- a) szakirányú oktatási célt szolgáló tanműhely létesítéséhez, illetve,
- b) tanműhelyben folytatott szakirányú oktatás tárgyi feltételeinek fejlesztéséhez.

(2) Az (1) bekezdés szerinti támogatás (a továbbiakban tanműhelylétesítési és -fejlesztési támogatás) iránt támogatási kérelmet a szakképzésért felelős miniszter által vezetett minisztérium honlapján közzétett adattartalomnak megfelelően kell benyújtani. A szakképzésért felelős miniszter a támogatási kérelem benyújtását követő hatvan napon belül dönt a támogatás odaítéléséről.

(3) A tanműhelylétesítési és fejlesztési támogatás mértékét az alapján kell meghatározni, hogy

- a) a beruházás milyen mértékben járul hozzá a szakirányú oktatásban alkalmazott technológiai modernizálásához, innovatív eszközök alkalmazásához,
- b) a képzőközpont a szakképzési munkaszerződés alapján foglalkoztatott tanulók, illetve képzésben részt vevők növelésére

vonatkozóan mekkora létszámot vállalt, amelyet legalább három tanév átlagában fenntart,

- c) a beruházással érintett tanműhely társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett településen van,
- d) a beruházás elősegítse a képzőközpont vállalati kapcsolatainak magyarországi jelenlétének erősítését vagy terjeszkedését azzal, hogy a szakképzési munkaszerződés alapján foglalkoztatott tanulónként, illetve **résztvevőnként legfeljebb tízezer eurónak megfelelő forint összeg és a támogatás mértéke nem haladja meg kedvezményezettenként a két és félmillió eurónak megfelelő forint összeget.**”

XII.3. A hallgatói munkaszerződés díjazása és adózása

A tanulókat a hat hét időtartamot elérő egybefüggő gyakorlat ideje alatt, valamint a duális képzés képzési ideje alatt díjazás illeti meg, amelynek mértéke legalább a kötelező legkisebb munkabér/minimálbér 65%-a, ez korábban 15% volt. A díjat eltérő megállapodás hiányában a szakmai gyakorlólhely fizeti.

Szja Tv. 1. melléklet 4.12.1 adómentes juttatás: nappali tagozaton a gyakorlati képzés idejére, duális képzés idejére kifizetett díjazás értékéből havonta a havi minimálbért meg nem haladó összeg.

Szociális hozzájárulási adó: Nem eredményez adófizetési kötelezettséget az Nft. 44. § (1) a pontja szerinti hallgatói munkaszerződés jogviszonya.

Társadalombiztosítás: a biztosítás nem terjed ki, járulék fizetési kötelezettség nincs.

XIII. Szakképzési munkaszerződés

A sikeres ágazati alapozó vizsga után a tanuló eldönti, hogy melyik szakmát választja és megkezdi a szakirányú képzést. Amennyiben a **szakirányú képzés** duális képzőhelyen történik, akkor a tanuló **szakképzési munkaszerződést köt az őt fogadó munkáltatóval.**

Nem csak a tanulói jogviszonnyal rendelkező tanulók, hanem a 25. életévüket betöltött képzésben résztvevő – felnőttképzési jogviszonnyal rendelkező – személyek is rendelkezhetnek szakképzési munkaszerződéssel. Mindkét esetben azonban csak a Szakmajegyzékben szereplő 175 szakma valamelyikére és a szakirányú oktatásra lehet szakképzési munkaszerződést kötni.

A szakképzési munkaszerződés alanya munkavállalóként a tizenötödik életévét betöltött tanuló is lehet. Szakképzési munkaszerződésre, ha e törvény eltérően nem rendelkezik, az Mt-nek a munkaszerződésre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

Ha a duális képzőhely a szakirányú oktatáshoz közreműködőt vesz igénybe, a munkáltatónál történő foglalkoztatás nem minősül munkaerő-kölcsönzésnek, arra a munkaszerződéstől eltérő foglalkoztatás Mt.-ben meghatározott szabályait kell alkalmazni.

XIII.1. A szakképzési munkaszerződés lényeges elemei

- a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy és a duális képzőhely között munkaviszony jön létre,
- a tanulóval, illetve a képzésben részt vevő személlyel a szakirányú oktatás kezdő napjával kezdődő hatállyal a szakirányú oktatás egészére kiterjedő időtartamra köthető,
- a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy egyidejűleg csak egy szakképzési munkaszerződéssel rendelkezhet,
- módosítását és felmondását írásba kell foglalni,
- tartalmát a felek közös megegyezéssel módosíthatják.

A szakképzési munkaszerződéssel foglalkoztatott fiatal munkavállaló munkaideje a napi 8 órát, illetve fiatalkorú munkavállaló esetében a napi 7 órát nem haladhatja meg. Fiatalkorú tanuló napi képzését 6 és 22 óra között, folyamatosan kell megszervezni.

A tanuló részére a gyakorlati képzés befejezése és a következő napi gyakorlati képzés megkezdése között legalább 16 óra folyamatos pihenőidőt kell biztosítani.

Ha a napi gyakorlati képzési idő a 4,5 órát meghaladja, a tanuló részére legalább 30 perc megszakítás nélküli szünetet kell biztosítani a képzési időn belül.

Legfeljebb kéthetes munkaidőkeretet lehet elrendelni. Az iskolai szünetek közül az őszi, téli, tavaszi szünetben gyakorlati képzés nem szervezhető, ekkor csak a szakmai gyakorlat igazolatlan mulasztását pótolhatja a tanuló.

Rendkívüli munkaidő nem rendelhető el.

a) Szabadság

A tizennyolcadik életévének betöltése évének utolsó napjáig évente 45 munkanap, ezt követő 30 munkanap szabadság illeti meg.

Nyári szünetben legalább 15 munkanap, illetve a képzésben résztvevő személy kérésének megfelelő időpontban egybefüggően kell a szabadságát kiadni.

b) Munkabér

A végzett munkáért havonta közvetlenül nyújtott pénzbeli juttatásként a Kormány rendeletben meghatározott mértékű munkabérre jogosult. Ez a jelen szabályozás szerint a január 1-jén érvényes minimálbér 60%-ánál kevesebb nem lehet. Adómentes a munkabér a mindenkori minimálbér 100% mértékéig.

A munkabért a fizetési számlára utólag, a tárgyhot követő hónap tizedik napjáig történő átutalással kell teljesíteni.

c) Szakképzési munkaszerződés egyéb juttatások

A tanulót, vagy a képzésben részt vevő személyt egyéb juttatásként megilletik a duális képzőhelyen a tanuló által választott szakmához szükséges szakképzettséggel betöltött munkakörben foglalkoztatottak számára biztosított különféle juttatások (munkaruha, kedvezményes étkeztetés, útiköltség-térítés, egyéni védőfelszerelés (cafeteria), azzal azonos mértékben, de legfeljebb az adott évi minimálbér havi mértékéig.

Az egyéb juttatásra a tanuló az általa ledolgozott napokra tekintettel arányosan jogosult.

d) Munkaruha, védőruha juttatás

A munkaruha kihordási idő általában 2 év, de lehet kevesebb idő is, a szakképzési munkaszerződésben ennél rövidebb idő is meghatározható. A kihordási idő letelte után a munkaruha a tanuló tulajdonába kerül.

Ha a tanuló jogviszonya a kihordási idő előtt szűnik meg a jó állapotban lévő ruhát visszaadhatja, vagy megtarthatja, de akkor térítést kell fizetnie.

El lehet tekinteni a megtérítéstől, ha az iskolai tanulmányait befejezi, vagy legalább 1 évig használta a munkaruhát. Munkaruházati termék fogalma Szja.tv.1. melléklet 9.2. az adómentességre vonatkozóan.

Az egyéni védőfelszerelést és védőruhát a gyakorlati képzőhelynek kell biztosítani, nem kerülhet a tanuló birtokába.

e) Kedvezményes étkeztetés

A szakképzési munkaszerződéssel foglalkoztatott étkeztetése a duális képzőhelyen foglalkoztatott dolgozókkal azonos módon történik. Amennyiben az étkeztetés költsége belefér a minimálbér havi mértékébe, akkor a kedvezményes étkeztetés adómentes, de csak az általa ledolgozott munkanapokra arányosan jogosult.

XIII.2. A szakképzési munkaszerződés megszűnése

- a tanulói jogviszony, illetve a felnőttképzési jogviszony megszűnésétől számított harmincadik napon, ha a tanuló, illetve a képzésben résztvevő személy tanulmányait más szakképző intézményben nem folytatja,
- a szakmai vizsga sikeres letétele hónapjának utolsó napján,
- a duális képzőhely jogutód nélküli megszűnése napján,
- a szakirányú oktatásban való részvételtől eltöltött határozat véglegessé válásának napján, azonnali végrehajtás elrendelése esetén a határozat közlésének napján,
- a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy halála napján.

XIII.3. A szakképzési munkaszerződés megszüntetése

- közös megegyezéssel a közös megegyezésben megjelölt nappal,
- felmondással a felmondás közlésétől számított tizenötödik nappal,
- azonnali hatályú felmondással az azonnali hatályú felmondás közlésének napjával.

A tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy a szakképzési munkaszerződés időtartama alatt a társadalombiztosítás ellátásaira való jogosultság szempontjából munkaviszonyban foglalkoztatott biztosítottak minősül.

A munkaviszony időtartama nyugellátásra jogosító szolgálati időnek, munkabére nyugdíjalapot képező jövedelemnek számít.

XIV. Saját munkavállaló képzése

A foglalkoztató speciális esetben saját munkavállalója részére kamarai nyilvántartásba vétel nélkül, az általa elkészített képzési program alapján is szervezhet szakirányú oktatást. Ennek feltétele, hogy a képzésben részt vevő személy a nem nappali rendszerű oktatásban, vagy szakmai képzésben párhuzamosan fennálló foglalkoztatásra irányuló jogviszonya mellett vegyen részt a képzésben és a foglalkoztató tevékenysége kapcsolódjon az adott szakmai ágazathoz. Ebben az esetben a képzésben részt vevő személy munkaszerződését az Szt. és végrehajtási rendelete szerinti szakképzési munkaszerződésnek megfelelő tartalommal kell módosítani, kiegészíteni.

Erasmus kőműves tanártovábbképző projekt, 2014

XV. A felnőttképzés megújítása

Az Országgyűlés a gazdasági, a kulturális és a technológiai fejlődés kihívásaira rugalmasan reagáló iskolarendszeren kívüli oktatás és képzés szervezettségének növelése, tartalmi minőségének megvalósítása, ellenőrzésének erősítése céljából 2013-ban megújította a felnőttképzési törvényt (LXXVII. törvényt Fktv.).

Az új szakképzési rendszerhez, valamint a felnőttképzés struktúrájában megjelenő új elemek jogszabályi háttérének megteremtéséhez szükségessé vált ezen törvény átdolgozása, ezért több lépcsőben átfogó módosításra került sor.

A törvény végrehajtását segítő 11/2020 (II.7) Korm. rendelet tartalmazza a végrehajtás részletszabályait.

Ez egy dinamikusan változó terület, ahol a szakmai képzéseket és a megszerzhető szakképesítések listáját nem határozza meg jogszabály.

E körben a korábbi OKJ-ban szereplő, a szakmajegyzékben meg nem jelenő szakképesítések egy része, továbbá egyéb rövid idejű, az adott célterületre irányuló, valamelyik szakképesítésre specializálóként ráépülő képzések vannak.

A szakmai oktatás és a szakmai képzés rendszere egymásra épül, egymást kiegészíti, biztosítva ezzel az egész életen át tartó tanulás lehetőségét.

Míg a szakmai oktatás stabil, széles alapokat nyújtja, addig a szakmai képzések a gyors, rugalmas válaszok lehetőségét teremtik meg a változó igényekre.

XVI. Mit nevezünk az új rendszerben szakképesítésnek?

A szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerezhető szakképesítés kimeneti követelményeit **programkövetelményben** kell meghatározni. A szakmai képzés az Fktv. szerinti képzési program alapján folyik.

A szakképesítés tehát olyan képződmény, ami nem tartozik a szakmák és részsakmák körébe, illetve azok kompetenciái közé. A szakképesítéssel megszerezhető kompetenciákat szakmai tevékenység végezhető, vagy munkaterület ellátható.

A szakképesítések körébe kerülhetnek be

- azok a korábbi szakképesítés-ráépülések, amelyek valamely szakképesítés kiegészítését, további specializációját jelentették,
- azok a túszerű képzések, amelyek a különböző új, változó technológiák oktatásához kapcsolódnak, vagy
- azon OKJ szerinti képzések, amelyek kikerültek a szakmajegyzékből, de a munkakör betöltéséhez az ismeretek megszerzése továbbra szükséges, viszont belső képzés keretében nem valósíthatók meg.

XVI.1. Hogyan lehet a szakképesítést létrehozni?

A Fktv. 13. § szerint a szakképesítéshez programkövetelményt kell alkotni, amelyben meg kell határozni a szakképesítés kimeneti követelményeit.

A programkövetelményekről a szakképzésért felelős miniszter elektronikus nyilvántartást vezet.

A szakmai képzés eredményes elvégzéséről a képzésben résztvevő tanúsítványt szerez, amely előfeltétele **a képzőtől független akkreditált vizsgaközpontban** teljesíthető.

A képesítő vizsga sikeres teljesítése esetén a vizsgázó **államilag elismert szakképesítést tanúsító bizonyítványt** szerez.

2020. július 1-től a programkövetelmények kidolgozására a szakképzésért felelős miniszternek bárki javaslatot tehet. Az elfogadott programkövetelmények megtalálhatók a www.ikk.hu honlapon.

Erasmus hidegburkoló tanártovábbképző projekt, 2019

XVI.2. A szak- és felnőttképzés rendszere

FELNŐTTKÉPZŐK IS VÉGEZHETIK				
Szakképzés				
Szakmai oktatás*		Szakmai képzés	Egyéb képzés	
Alapszakma oktatása		Részzakma oktatása	Minden egyéb oktatás és képzés, amely az Fktv. hatálya alá tartozik	
Ágazati alapoktatás	Szakirányú oktatás	Részzakmára felkészítő szakmai oktatás		
KÉPZÉSI TEVÉKENYSÉG SZERVEZÉSÉRE ÉS FOLYTATÁSÁRA VONATKOZÓ JOGOSULTSÁG MEGSZERZÉSE		engedély alapján	engedély alapján	bejelentés alapján / Fktv. alapján támogatott képzések esetén engedély alapján
KIMENETI KÖVETELMÉNYEKET MEGHATÁROZÓ DOKUMENTUM		képzési és kimeneti követelmények (KKK)	program-követelmények	---
KÉPZÉS CÉLJA		szakképesítés	önálló végzettségi szintet nem biztosító szakképesítés	önálló végzettségi szint és szakképzettség, szakképesítés nem szerorzhető
VIZSGÁZTATÁS		akkreditált vizsgaközpont	akkreditált vizsgaközpont	---

*A szakképző intézményekre a szakképzési törvényben előírt eltérő szabályok is vonatkoznak.

Forrás: ITM – A felnőttképzés megújítása – 2020

A szakképzés fogalma az Szkt. 8.§-a alapján a felsőfokú szakképzettséget nem igénylő munkakör betöltéséhez, vagy tevékenység végzéséhez szükséges szakmára felkészítő szakmai oktatás és szakképesítésre felkészítő szakmai képzés.

A 9. § (2) bekezdés alapján pedig szakképzés szakképző intézményen kívül részszakmára felkészítő szakmai oktatás és szakképesítésre felkészítő szakmai képzés keretében az Fktv. szerint a felnőttképzési tevékenység folytatására engedéllyel rendelkező felnőttképző által folytatható.

Azaz, a felnőttképző nem végezhet oktatási intézmény alapfeladatába tartozó tevékenységet, míg szakképzésből csak részszakmára történő felkészítést és szakmai képzést végezhet.

A felnőttképzés elsődleges célja, hogy a magyar munkaerő rugalmasan tudjon reagálni a technológiai változások jelentette kihívásokra, ezáltal biztosítva a munkahelyek stabilitását és új munkahelyek létrehozását.

Ezen célok szem előtt tartásával számos újítás történt a felnőttképzési jogszabályi és irányítási rendszerben:

- Mérhető, big data alapú pályakövetési rendszer bevezetése. A szak- és felnőttképzésben is kialakításra kerülő pályakövetési rendszeren keresztül mérhetővé és összehasonlíthatóvá válik a képzések eredményessége.
- Keresletorientált munkaerőpiaci szemlélet kialakítása. A munkaerőpiac keresleti oldala szereplőinek elvárása, hogy a felnőttképzés valós munkaerőpiaci keresletre reflektáljon.
- Kevesebb adminisztráció, a felnőttképzést sújtó adminisztratív terhek csökkentése. Elsősorban az adatszolgáltatás egyszerűsítését és digitalizálását jelenti.
- Képzésben résztvevők számának növelése, Magyarországon a résztvevők száma nemzetközi összehasonlításban nagyon alacsonynak minősül. Új finanszírozási eszközök bevezetése. (Például: diákhitel, ösztöndíj stb.)

- Kimenet-vezérelt felnőttképzési rendszer irányába hat a felnőttképzőtől független akkreditált vizsgaközpont létrehozása.

XVI.3. A felnőttképzés szereplői

Akkreditált vizsgaközpont

Akkreditált vizsgaközpont alatt az Szkt. 14.§-ában meghatározottak szerint működő vizsgaközpontot értjük. Szakma megszerzésére irányuló vizsgát, illetve szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerzhető szakképesítés megszerzésére irányuló képesítő vizsgát csak akkreditált vizsgaközpont szervezhet. Az Szkr. 21-24.§-a részletezi az akkreditált vizsgaközpontokra vonatkozó szabályokat.

Diákhitel Központ

A Fktv. módosítása 2020. július 1-ével megteremtette a képzési hitel igénybevételének lehetőségét. A Kormány 2021. április 1-jétől a Diákhitel szervezetet jelölte ki, amelynek feladatait a Diákhitel Központ Zrt. látja el. A Diákhitel Központ működteti a képzési hitelt és a hitelre vonatkozó szabályokat a hallgatói hitelrendszerről szóló 1/2012 (I.20.) Korm. rendelet szabályozza, melynek a képzési hitelre vonatkozó rendelkezései 2021. április 1-jétől hatályosak.

Felnőttképzési szakértők

Felnőttképzési szakértő a Fktv. 6.§-ában meghatározott személy. A felnőttképzési államigazgatási szerv (Pest Megyei Kormányhivatal) a felnőttképzők tevékenységének és ellenőrzése során az eljárásban igénybe vehető szakértői bizottság tagjait a felnőttképzési szakértők nyilvántartásában szereplő szakértők közül rendeli ki (Fktv. 4.§ és 20.§ (2) bekezdés). Engedélyköteles képzések esetében a felnőttképző köteles a tervezett képzési programját felnőttképzési szakértővel előzetesen minősíttetni (Fktv. 15/A.§).

A felnőttképzési szakértő által az engedélyezési és ellenőrzési eljárásban ellátandó feladatokat, a tevékenység folytatásának feltételeit, a szakértők nyilvántartását, a képzési programok előzetes minősítése során ellátandó feladataikat, a vizsgálatban való részvételüket a Fktv. vhr. részletesen szabályozza.

Felnőttképzők

A Fktv. 1.§-a a törvény személyi hatályát kiterjeszti mindarra a jogi személyre, személyes joga szerint jogképes szervezetre, egyéni vállalkozóra vagy gazdasági tevékenységet folytató más természetes személyre (azaz gyakorlatilag bármely személyre vagy szervezetre, aki vagy amely jogosult gazdasági tevékenység folytatására, összefoglalóan együtt: felnőttképző), amelyek a törvény tárgyi hatálya alá tartozó, az Szkt. alapján szervezett szakképzést, vagy szervezett célirányos kompetenciakialakításra és kompetenciafejlesztésre irányuló, szervezeten megvalósuló oktatást és képzést (együtt: felnőttképzési tevékenységet), valamint a felnőttképzési tevékenységhez kapcsolódóan szolgáltatást végeznek.

Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM)

A szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter, illetve az irányításával működő Innovációs és Technológiai Minisztérium feladatait az Szkt. és az Fktv. részletezik. Feladatai közé tartozik például az Szkt. alapján (96. §) a szakképzési centrumok irányítása, a képzési és kimeneteli követelmények és a programtanterv kiadása (a Kormány adott ágazatért felelős tagjának egyetértésével), a szakmai vizsga központi vizsgatevékenysége tartalmának meghatározásáról, értékelési útmutatóinak és egyéb dokumentumainak kidolgozásáról történő gondoskodás, illetve a szakképzési tájékoztatási és információs központ működtetése.

Feladataihoz tartozik mindezekon túl például a Pest Megyei Kormányhivatal, mint felnőttképzési államigazgatási szerv felett a felnőttképzéssel összefüggő feladatok tekintetében az irányító szervi hatáskörök gyakorlása, az állam-háztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 9.§ a-d) pontjában meghatározott irányítási hatáskörök kivételével (Fktv. vhr. 34.§ (2) bekezdés), vagy a felnőttképzők nyilvántartásba vételi eljárása során fizetendő igazgatási szolgáltatási díj meghatározása, az adópolitikaért felelős miniszter egyetértésével (Fktv. 28.§ (3) bekezdés).

Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal

A Szkr. 307.§ (2) bekezdés a) pontjának megfelelően a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal (a továbbiakban: NSZFH), mint a szakképzésért felelős miniszter irányítása alá tartozó, központi hivatalként működő központi költségvetési szerv az oktatási nyilvántartás működéséért felelős szervként üzemelteti a felnőttképzés adatszolgáltatási rendszerét.

Pest Megyei Kormányhivatal

A Fktv. vhr. 34.§ (1) bekezdésében a Kormány felnőttképzési államigazgatási szervként a Pest Megyei Kormányhivatalt (a továbbiakban: PMKH) jelöli ki. A PMKH ellátja a felnőttképzési tevékenységhez kapcsolódó hatósági feladatokat. Ennek keretében a bejelentések és az általa kiadott engedélyek alapján nyilvántartást vezet a felnőttképzőkről és a felnőttképzési szakértőkről, valamint ellenőrzi a felnőttképzők és a felnőttképzési szakértők tevékenységének folytatását. A felnőttképzéssel összefüggő feladatai vonatkozásában a PMKH felett az irányító szervi hatásköröket a felnőttképzésért felelős miniszter gyakorolja.

XVI.4. A felnőttképzési rendszer megújítása a stratégiai célok szolgálatában

A felnőttképzés eredményességének mérhetővé tétele

A megújult szabályozás egyik meghatározó jelentőségű változása, hogy az Fktv. hatálya valamennyi felnőttképzőre kiterjed, aki felnőttképzési tevékenységet folytat. Ez a korábbinál jóval szélesebb kört ölel fel.

A következő három elemnek együttesen kell érvényesülnie ahhoz, hogy felnőttképzési tevékenységnek minősüljön egy szolgáltatási tevékenység:

- a képzés megszervezője felnőttképzőnek minősül,
- a képzés szervezett tevékenység keretében valósul meg,

- a képzés célirányosan kompetenciakialakításra és kompetenciafejlesztésre irányul.

A törvény nem tesz különbséget módszertan vagy életkor alapján, mindegy, hogy a képzés egyéni, vagy csoportos formában valósul meg, ugyanaz vonatkozik a távoktatásos és a kontaktórás képzésekre is. Nem releváns a képzésben részt vevő személy életkora sem, tehát 18 év alatti személyek képzése is a törvény hatálya alá tartozik, amennyiben képzésük nem köznevelési intézmény vagy szakképző intézmény alapfeladata keretében valósul meg.

A Felnőttképzés Adatszolgáltatási Rendszere (FAR)

A felnőttképzési rendszer megújítása során szükségessé vált a felnőttképzés korábbi adatszolgáltatási folyamatainak átfogó reformja. Korábban a felnőttképzőknek a Felnőttképzési Információs Rendszerbe (FIR) kellett képzéseikkel kapcsolatos adatot szolgáltatni, emellett statisztikai adatszolgáltatási kötelezettségüknek is eleget kellett tenniük (OSAP 1665-ös adatlap) a FIR-től elkülönülten és eltérő határidőkkel. Ez párhuzamos és alacsony hatékonyságú adatszolgáltatást eredményezett.

A FAR rendszer létrehozásának kiemelt célja, hogy a felnőttképzéshez kapcsolódó valamennyi adatszolgáltatás egy csatornán keresztül, teljesen digitálisan és egyszerűen teljesíthető legyen.

Adatszolgáltatásba bevont képzések vállalati elszámolhatósága

A Tao. tv. 3 számú melléklet B) rész 14. pont a társasági adóról és osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény alapján a felnőttképzési tevékenység keretében szervezett oktatás vagy képzés, továbbá az ehhez kapcsolódóan szervezett vizsga költségeit annak viselője akkor ismerheti el a vállalkozási tevékenység érdekében felmerült költségként, ráfordításként, ha annak megszervezésére a szervező jogszabályban meghatározott alapfeladata vagy felnőttképzési tevékenysége keretében kerül sor, és ahhoz kapcsolódóan a jogszabályban előírt adat-szolgáltatási kötelezettség teljesítésre került.

Oktatási azonosító szám alkalmazása a felnőttképzésben

A Fktv. vhr. 25/A §-a előírja, hogy a FAR-ban a képzésben részt vevő személyt az oktatási azonosító száma alapján kell nyilvántartani. Az oktatási azonosító szám kiadásának szabályozását az oktatási nyilvántartásról szóló 2018. évi LXXXIX törvény tartalmazza. Az oktatási azonosító használata a képzés időtartamától és jellegétől függetlenül kötelező.

Az oktatási azonosítószám bevezetése a köznevelés, a szakképzés és a felsőoktatás után a felnőttképzésben is két célt szolgál:

- egyetlen oktatási azonosítóhoz rendelve álljon rendelkezésre valamennyi elvégzett képzésre vonatkozó adat egy adott személy esetében, ami a pályakövetési rendszer működésének alapja, illetve
- legyen egy olyan azonosító, amelyen keresztül anonim módon összekapcsolhatóvá válnak az egyes képzési és munkaerőpiaci adatbázisok, így téve lehetővé irányítói szakmapolitikai elemzéseket.

Megújított elégedettségmérési rendszer

Az elégedettségmérés szabályai is átalakításra kerültek. Az Fktv. vhr. 22/A. §-a írja elő, hogy a képzéshez kapcsolódóan a felnőttképzés adatszolgáltatási rendszere útján – személyazonosításra alkalmatlan módon – biztosítani kell a képzésben részt vevő személy részére a képzéssel kapcsolatos elégedettségének felmérése céljából kérdőív önkéntes kitöltését.

A megújított felnőttképzési rendszerben az elégedettségmérés kérdőívét a képzésben résztvevő személy közvetlenül a FAR-on keresztül, elektronikus levélben kapja meg, és a kérdőívet elektronikus felületen tölti ki, a folyamatban a felnőttképzőnek nincs szerepe.

Pályakövetési rendszer (PKR)

A PKR-ről az oktatási nyilvántartásról szóló 2018. évi LXXXIX rendelkezik.

Az Szkr. 307.§ (2) bekezdése értelmében a PKR tekintetében az oktatási nyilvántartás működéséért felelős szerv az NSZFH.

A PKR alapjait, azaz a képzések és a képzésben részt vevő személyek adatainak átfogó adatbázisát a szakképzés információs rendszere (a továbbiakban: SZIR és a FAR) képezi. A SZIR és a FAR adataira épülő PKR további részletes szabályrendszerének kidolgozása jelenleg folyamatban van. A PKR a terveknek megfelelően – a Diplomás Pályakövetési Rendszer (DPR) mintájára – az adminisztratív adatbázisok anonim, személyazonosításra alkalmatlan módon történő összekapcsolására épül, ahogy az a DPR-ben már most is megvalósul.

Programkövetelmények bevezetése a szakmai képzésben

A szakképzés rendszerének a gazdaság elvárásaihoz igazodó strukturális átalakítása meghatározó mértékben érinti a felnőttképzés rendszerét. Az új szakmastruktúrában megjelenő, hosszabb képzési idejű, széles alapismereteket tartalmazó alapszakmák szakmai oktatása a szakképző intézményekben történik, míg a szakképesítések megszerzésére irányuló szakmai képzések szervezésében a felnőttképzők vállalhatják a központi szerepet. (Természetesen ez nem jelenti a szakképző és felsőoktatási intézmények kizárását, sőt a cél, hogy egy versengő, a piaci és az állami szereplőket is magába foglaló felnőttképzési piac alakuljon ki.)

A szakképesítések kimenetét meghatározó programkövetelményekre a munkaerőpiac bármely szereplője javaslatot tehet az Szkr. 17. § (1) bekezdésének megfelelően, amely benyújtott programkövetelmény javaslatokat a szakképzésért felelős miniszter veszi nyilvántartásba. Amennyiben új munkaerőpiaci igény merül fel, arra a programkövetelmény benyújtásával egyszerűbben és gyorsabban lehet reagálni.

XVII. A nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű képzések fogalmának bevezetése

A módosított Fktv. meghatározza a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű képzések fogalmát (Fktv. 2.§ 9a. pontja). Ez alapján nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű képzés az országos vagy helyi kiterjedésű, kiemelt jelentőségű munkaerőpiaci cél megvalósítása érdekében szervezett oktatás, képzés. Egy képzés nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségűvé minősítésére az iparügyekért felelős miniszter jogosult. A Fktv. vhr. 26/B. §-a szabályozza a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű képzések meghatározásának szempontjait.

Azon képzések minősíthetők nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű képzésnek, amelyek

- a munkavállalók és az álláskeresők számára új kompetenciák megszerzését biztosítják,
- releváns munkaerőpiaci igényhez kapcsolódnak, vagy előre nem tervezhető helyzetek kezeléséhez szükséges munkaerő biztosítását szolgálják,
- a gazdaság nemzetgazdasági szempontjából stratégiai jelentőségű egy vagy több ágazatát érintik, és a gazdaság egy vagy több ágazatában az információs és az automatizálás révén a gyártási módszerek alapvető megváltozását vagy az arra való felkészülést segítik elő, vagy
- megszervezéséhez és megvalósításához kiemelt közérdek fűződik, vagy hosszú távon hozzájárulnak Magyarország gazdasági növekedéséhez.

XVII.1. A nemzetgazdaság szempontjából kiemelt jelentőségű képzésekre vonatkozó speciális szabályok

- a képzési program felnőttképzési szakértő által előzetes minősítését az iparügyekért felelős miniszternek a Kormány adott ágazatért felelős tagja véleménye pótolja,
- a felnőttképzőnél szakmai vezetőként a képzéshez kapcsolódó szakirányú végzettséggel és ötéves szakmai gyakorlattal rendelkező személy is kijelölhető és a szakmai vezető megbízási jogviszonyban is foglalkoztatható,
- a felnőttképző minőségirányítási rendszerének külső értékelését az együtt-működési megállapodás pótolja,
- a felnőttképző ellenőrzésénél szakértői bizottságot nem kell kijelölni és csak dokumentumalapú ellenőrzés folytatható,
- a képzésben részt vevő személy számára ösztöndíj a felnőttképzési szerződés megkötésének napján érvényes garantált bérminimum kéthavi összegének megfelelő havonkénti mértékben nyújtható.

Az ilyen minősítésre az iparügyekért felelős miniszter ír ki pályázatot és a nyertes pályázó az iparügyekért felelős miniszterrel kötött együttműködési megállapodás alapján lesz jogosult az általa szervezett képzés tekintetében ennek a minősítésnek a használatára.

XVIII. Bejelentés alapján folytatott felnőttképzési tevékenység

A Fktv. személyi hatályának kiterjesztése mellett a másik legmarkánsabb változás, hogy a megújult feltételrendszer szerint felnőttképzési tevékenység a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályai szerint bejelentés vagy engedély alapján végezhető. A Fktv. 2/A.-4.§-a szabályozza a felnőttképzési tevékenység folytatásának bejelentését, illetve engedélyezését. Az Fktv. 2/A.§ (1) bekezdése rögzíti, hogy – alapesetben – a felnőttképzési tevékenység bejelentés alapján végezhető.

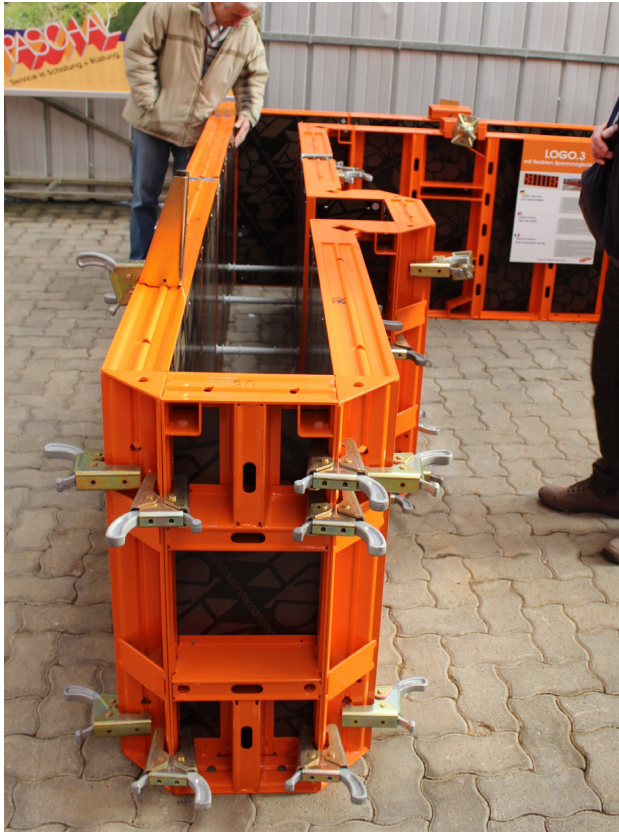
A bejelentési kötelezettség teljesítése egyszerűbb, mint az engedélyezés feltételrendszere.

Bejelentéshez kötött felnőttképzési tevékenység folytatása esetén nem kötelező előminősített képzési program alapján folytatni a tevékenységet, nincsenek kötelezően előírt, a képzés lebonyolításához szükséges személyi, tárgyi és kimeneti követelmények, nem kell a Fktv. 16.§-a szerinti képzési dokumentációt vezetnie a felnőttképzőnek, a felnőttképző gyakorlatilag papír alapú dokumentáció nélkül teljesítheti a képzéseikhez tartozó adatszolgáltatási és dokumentációs kötelezettségét.

A bejelentési eljárás költsége minimális, hiszen mindez egyszeri kötelezettség, maga az eljárás a felnőttképző alapadatainak megadásán keresztül egy tartalomvizsgálat nélküli egyszerű „regisztrációs” folyamat. A bejelentés igazgatási szolgáltatási díja az engedélyezési eljárás díjához képest elenyésző mértékű (2020. augusztus 23-ától 15.000 Ft).

XX. Alacsonyabb engedélyezési költségek

A felnőttképző szerezheti meg bejelentéssel, vagy engedély alapján a képzésre való jogosultságot (egyszeri eljárás), nem képzési programként kell engedélyezési eljárást indítania, ahogyan arra korábban szükség volt. Ez a módosítás jelentősen csökkenti a felnőttképzők anyagi ráfordításait. Az engedélyezési eljárás igazgatási szolgáltatási díja 2020. augusztus 23-ától 214.000 Ft, az adatváltás igazgatási díja, ugyanezen dátumtól kezdve 6.000 Ft. A felnőttképzők nyilvántartásával összefüggő eljárásért fizetendő igazgatási szolgáltatási díjakról és a felnőttképzők ellenőrzése során kiszabott bírság befizetésének rendjéről szóló 30/2020 (VII. 23.) ITM. rendelet 1.§ rendelkezik.

Zsaluzó tanártovábbképzés

XXI. A felnőttképzési szerződés tartalma

A felnőttképzési jogviszony alapjait a Fktv. 7. alcíme fekteti le, míg a felnőttképzési szerződés részletes tartalmára vonatkozó szabályokat a Fktv. vhr. 11. alcíme tartalmazza. A felnőttképzési jogviszony a felnőttképző és a képzésben részt vevő személy között jön létre, felnőttképzési szerződés alapján.

A felnőttképzési szerződés kötelező tartalmi elemeire vonatkozó szabályok több szempontból is egyszerűsödtek.

XXI.1. A felnőttképzési szerződés kötelező tartalmi elemei

1. a képzés megnevezését és óraszámát,
2. a képzés kezdésének és befejezésének tervezett időpontját, figyelembe véve az előzetesen megszerzett tudás beszámítását,
3. a zárt rendszerű elektronikus távoktatás kivételével a képzés haladásának tananyagegységekre bontott ütemezését,
4. a képzés elvégzésével megszerezhető dokumentum megjelölését,
5. a képzés során nyújtott teljesítmény ellenőrzésének, értékelésének módját, valamint, ha a képzéshez jogszabályban meghatározottak szerint vizsga kapcsolódik, a vizsgára bocsátás feltételeit,
6. a megengedett hiányzás mértékét és ennek túllépése esetén a képzésben részt vevő személyt érintő következményeket,
7. a képzési díj – adott esetben a vizsgadíj – mértékét és fizetésének módját,
8. a képzéshez nyújtott támogatás összegének költségvetési és európai uniós források szerint történő feltüntetését,

9. a képzés keretében nyújtott ösztöndíj mértékét és folyósításának feltételeit,
10. a képzésben részt vevő személy és a felnőttképző szerződészegésének következményeit.

XXI.2. Az egyszerűsítés fő szempontjai és elemei

Akárcsak a képzési dokumentáció vezetésénél, a felnőttképzési szerződésnél is vezérelv az elmélet/gyakorlat helyett a képzési tevékenység egészére irányuló fókusz, ami az ütemezésnél és a hiányzás kezelésénél is érvényesül.

A haladás tananyagegységekre bontott, óraszám és helyszín szerinti ütemezése helyett már csak a haladás tananyagegységekre bontott leírását várja el a jogszabály, ami egyszerűsíti a képzési ütemezési leírását, zárt rendszerű elektronikus távoktatás esetén pedig el is engedi ezt a tartalmi elemet.

A szerződés tartalmi elemei közül kikerült a szakképesítés megszerzésére irányuló vizsgatevékenység és a javasolt vizsgaszervező intézmény megnevezése, teret adva a képzésben résztvevő személy szabad (akkreditált vizsgaközpont) választásának.

A Fktv. vhr. azon kitétele, mely szerint a felnőttképző a képzési díjat egy összegben köteles meghatározni a felnőttképzési szerződésben, továbbá a felnőttképzési szerződésben feltüntetett képzési díjon felül más jogcímen további díjat vagy költséget nem állapíthat meg, a képzésben résztvevő személyt védi az előre nem látható költségek felmerülésétől.

XXI.3. A felnőttképzési szerződés írásbeliségére vonatkozó szabály

A felnőttképző és a képzésben résztvevő személy között a felnőttképzési jogviszony felnőttképzési szerződés alapján jön létre. Ugyanakkor a felnőttképzési szerződés kizárólag engedélyhez kötött felnőttképzési tevékenység esetén kötelező írásban megkötni (Fktv. 13.§ (2) bekezdés), bejelentéshez kötött felnőttképzési tevékenység

esetén az írásbeliség nem kötelező. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a bejelentés alapján folytatott képzési tevékenység esetén a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényben megfogalmazott egyéb módokon, papír alapú aláírás nélkül is megköthető a szerződés. Jognyilatkozat, amely alapján a szerződés létrejöttéhez szükséges, hogy az ajánlattevő érvényes jognyilatkozatát a másik fél az azzal való egyetértést kifejező jognyilatkozattal elfogadja – a fentiek alapján szóban, írásban, vagy ráutaló magatartással.

Felnőttképzés

XXII. Tanúsítvány kiállítása

A Fktv. 13/B.§ (1) bekezdése előírja, hogy a „bejelentéshez kötött felnőttképzési tevékenység, a belső képzés és – ha jogszabály a képzés elvégzése igazolásának más módját határozta meg – a jogszabály alapján szervezett oktatás és képzés kivételével a felnőttképző a képzés elvégzésének igazolására a felnőttképzés adatszolgáltatási rendszerében tanúsítványt állít ki és azt a képzésben részt vevő személy választása szerint elektronikus úton vagy papíralapon a képzésben résztvevő személy rendelkezésére bocsátja. A bejelentéshez kötött felnőttképzési tevékenység esetén a tanúsítványt a képzésben részt vevő személy kérésére kell kiállítani.”

A tanúsítvány a FAR-ban kerül kiállításra. Ha a képző az adatszolgáltatási kötelezettségét teljesíti a tanúsítvány automatikusan generálódik a FAR-ban, ami további adminisztrációs terheket vesz le a felnőttképzők válláról. Fontos, hogy a bejelentés alapján szervezett képzés esetén csak akkor kell tanúsítványt kiállítani, ha azt a képzésben résztvevő személy kifejezetten kéri. Nem kell tanúsítványt kiállítani a jogszabály alapján szervezett oktatás és képzés (hatósági képzés) esetében sem, ha az adott képzést szabályozó ágazati jogszabály a képzés elvégzése igazolásának más módját határozza meg.

XXIII. Képzési hitel bevezetése a felnőttképzésben

Új elem a szabályozásban, hogy a képzésben résztvevő személy a felnőttképzési szerződéshez kapcsolódóan képzési hitelt vehet igénybe. (Fktv. 25.§ a) pont)

A képzési hitel engedélyhez kötött képzéshez, illetve nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű képzéshez kapcsolódóan vehető igénybe. A képzési hitelt a Diákhitel Központ Zrt. nyújtja előre láthatóan 2021 áprilisától.

WorldSkills betonszerkezetépítő verseny 2019, Kazany

XXIV. Felnőttképző által fizethető ösztöndíj bevezetése

A Fktv. 2020. évi módosítása (Fktv. 25. § b) pont) lehetővé tette, hogy a felnőttképzési jogviszonyhoz kapcsolódóan ösztöndíj legyen nyújtható. Az ösztöndíj nyújtásának részletes feltételeit a Fktv. vhr. 26/C.§-a határozza meg.

Ennek legfőbb pontjai:

- ösztöndíj legalább ötven óra képzési időt elérő képzéshez, vagy nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű képzéshez nyújtható,
- olyan képzésben résztvevő személynek nyújtható, aki képzési hitelre nem jogosult, vagy képzési hitelt nem igényelt,
- a képzésben résztvevő személy a képzés befejezésének napjáig, de legfeljebb a képzés megkezdését követő két évig jogosult ösztöndíjra,
- nem nyújtható ösztöndíj az olyan képzéshez kapcsolódóan, amelyet a képzésben résztvevő személy munkaerőpiaci képzésként végez, vagy amelyre tekintettel a képzésben résztvevő személy foglalkoztatást elősegítő támogatásban részesül,
- az ösztöndíj legfeljebb a felnőttképzési szerződés megkötésének napján érvényes garantált bérminimum 75%-ának a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű képzés esetén kéthavi összegének megfelelő havonkénti mértékben nyújtható,
- a képzésben résztvevő személy az ösztöndíj teljes összegét köteles a felnőttképző számára visszafizetni, ha a képzést nem fejezi be, vagy szakmai képzés esetén nem szerez szakképesítést.

Az ösztöndíjat a felnőttképző nyújtja. Az ösztöndíj nyújtásának – az Fktv. vhr-ben meghatározottakon túli – feltételeit a felnőttképző és a képzésben résztvevő személy közötti, az Fktv. 13.§ (2) bekezdése alapján megkötendő felnőttképzési szerződés rendezi.

XXV. Kimenet-vezérelt képzés

Akkreditált vizsgaközpontok

A megújult felnőttképzési rendszerben a szakképesítésre irányuló szakmai képzés és a részsakmára irányuló szakmai oktatás esetén a képzési tevékenység a tanúsítvány kiállításával zárul a képző részéről, majd a résztvevő a kiállított tanúsítvány alapján bármely vizsgaközpontban levizsgálhatja saját választása szerint. Míg korábban a felnőttképző szervezte a vizsgát független vizsgáztatók bevonásával, most a képzésben résztvevő személy választhatja ki, hogy melyik vizsgaközpontban kíván vizsgát tenni. Ezzel a vizsgaközpont már szervezés és helyszín tekintetében is függetlenné vált a felnőttképzőtől.

Államilag elismert bizonyítványok

A felnőttképzés rendszerét erősítő új elemként jelenik meg, hogy a programkövetelményeken alapuló szakmai képzések esetén – akkreditált vizsgaközpontokban letett képesítő vizsga esetén – állam által elismert szakképesítés szerezhető. Az Szt. 15.§ (2) bekezdése alapján a szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerzett képesítő bizonyítvány államilag elismert, önálló végzettségi szintet nem biztosító szakképesítést tanúsít.

Átmeneti szabályok

A felnőttképzési rendszer megújítását megelőzően kiadott engedély alapján működő felnőttképzők 2022. december 31-ig meglévő engedélyük alapján működhetnek tovább, a rájuk korábbiakban irányadó (2019. december 31-ig hatályos) szabályok szerint. Ha engedélyük az OKJ-ban szereplő szakképesítés, részsakképesítés megszerzésére irányuló képzésre vonatkozik, ilyen képzést legkésőbb 2020. december 31-én indíthattak el.

A felnőttképzési rendszer megújítását megelőzően kiadott engedély alapján működő felnőttképzők (az Fktv. 2021. január 1-étől hatályos 30/A.§ (1) bekezdése alapján) tevékenységükkel kapcsolatban 2021. január 1-étől – a korábban szolgáltatandó adatok mellett – legkésőbb a képzés megkezdését követő harmadik munkanapig kötelesek

adatot szolgáltatni a FAR-on keresztül a felnőttképzési államigazgatási szerv részére a következőkről:

- a képzési engedéllyel rendelkező felnőttképzést folytató intézmények nyilvántartásában szereplő nyilvántartási száma,
- képzés jellege,
- a képzési díj és annak költségviselője, és
- a képzésben résztvevő személyek iskolai végzettsége, nemek szerinti megoszlása, természetes személyazonosító adatai, adóazonosító jele, valamint elektronikus levelezési címe.

A felnőttképzők számára többlet terhet jelentene, ha két különböző, eltérő szabályok alkalmazásával kellene adatszolgáltatási kötelezettségét teljesíteni. Erre figyelemmel kerül az átmeneti szabályok között rendezésre, hogy 2021. január 1-étől valamennyi felnőttképző egységesen a FAR rendszeren keresztül tesz eleget adatszolgáltatási kötelezettségének.

WorldSkills festő verseny 2019, Kazany

XXVI. A felnőttképzési tevékenység folytatása, az engedélyezés feltételei

Felnőttképzési tevékenységet folytathat az,

- a) aki rendelkezik az általa szervezett felnőttképzési tevékenységre vonatkozóan kidolgozott minőségirányítási rendszerrel és ügyfélszolgálati és panaszkezelési rendszer működtetéséhez szükséges feltételekkel,
- b) aki vagyoni biztosítékkal rendelkezik a Kormány rendeletében meghatározottak szerint (a költségvetési szervként működő felnőttképző kivételével),
- c) akinek a létesítő okiratában, működési engedélyében vagy az egyéni vállalkozói nyilvántartásban a tevékenységei között az oktatás vagy képzés szerepel.

A személyi és tárgyi feltételekre nincs kötelező előírás, kivéve a szakmai vezetőt.

A szakmai vezetőre vonatkozóan az Fktv. 19.§-a

- **végzettségi** (pedagógiai vagy andragógiai szakképzettség).
- **gyakorlati** (legalább 3 év felnőttképzési szakmai gyakorlat, vagy felsőoktatási alapképzésben vagy mesterképzésben az adott szak képzési és kimeneti követelményében meghatározott felnőttképzési ismeretekből legalább öt kreditpont) és
- **alkalmazási** (munkaviszonyban, honvédelmi alkalmazotti jogviszonyban, rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszonyban, igazságügyi alkalmazotti szolgálati jogviszonyban, hivatásos szolgálati jogviszonyban, közalkalmazotti jogviszonyban, közszolgálati jogviszonyban, kormányzati szolgálati jogviszonyban, egyházi szolgálati viszonyban vagy gazdasági társasággal tagsági jog-viszonyban állhat) feltételeket ír elő.

A minőségbiztosítás szót elhagyva a felnőttképző minőségirányítási rendszer keretében:

- a) átfogó minőségpolitikát és ehhez kapcsolódó stratégiát alakít ki a felnőttképzési tevékenység minőségének biztosítása érdekében,
- b) formális belső mechanizmusokat alakít ki a felnőttképzési tevékenység követésére és rendszeres belső értékelésére vonatkozóan,
- c) eljárásokat alakít ki az oktatók folyamatos továbbképzésének és minősítésének biztosítására,
- d) a felnőttképzési tevékenységhez kapcsolódóan biztosítja az annak megvalósításához szükséges erőforrásokat és
- e) gondoskodik a felnőttképzési tevékenység hatékonyságát biztosító információk gyűjtéséről, elemzéséről és felhasználásáról.

A vagyoni biztosítékre vonatkozó szabályok is megújultak (Fktv. vhr. 1-2.§). A legfőbb változás, hogy a vagyoni biztosíték mértéke az üzleti év időszakára vonatkozóan a felnőttképző üzleti évét megelőző évnek a felnőttképzési tevékenységből származó nettó árbevétele 2%-a, de legalább egymillió forint, az eddigi ötszázezer forint helyett.

A vagyoni biztosíték formája lehet biztosítóval kötött biztosítási szerződés és a felnőttképző által hitelintézetnél lekötött elkülönített és zárolt pénzösszeg is.

A felnőttképző köteles minden üzleti év fordulónapját követő hatodik hónap tizenötödik napjáig a megelőző évi árbevétel összegét a PMKH részére bejelenteni, és igazolni azt, hogy rendelkezik a meghatározott mértékű vagyoni biztosítékkal, továbbá köteles a biztosítási szerződést érintő bármilyen változást- a módosított vagy az új szerződés másolatának a szerződés megkötésétől számított harminc napon belül történő megküldésével – a PMKH-nak bejelenteni.

Fontos felhívni a figyelmet arra, hogy az árbevétel csak az engedélyezett felnőttképzési tevékenységre terjed ki, a bejelentés alapján folytatott képzési tevékenységből szerzett bevételre nem.

Az engedélyezési eljárás kérelemre indul, amelyet elektronikus úton a FAR-on keresztül kell benyújtani a Pest Megyei Kormány-

hivatal részére. Az ügyintézési határidő a kérelem beérkezését követő 60 nap.

Az eljárásért a 214.000 Ft összegű igazgatási szolgáltatási díjat a PMKH Magyar Államkincstárnál vezetett 10023002-00299671-38500002 számú bankszámlájára kell megfizetni.

Napelemes rendszer családi házon

Összegzés

A megújult új szakképzési és felnőttképzési rendszer bemutatásával az építőipari vállalkozások figyelmét szeretnénk volna felhívni a szakképzés és felnőttképzés keretében folytatható képzésekre.

Az építőipar jövője a minőségi szakképzésen és technológiai változásokhoz gyorsan rugalmasan alkalmazkodó felnőttképzési rendszeren keresztül biztosítható munkaerőutánpótláson múlik.

Fontos, hogy a cégek felismerjék az új szakképzési és felnőttképzési rendszerben rejlő számukra fontos elemeket és tegyenek meg mindent a saját munkaerő utánpótlásukért és dolgozóik továbbképzéséért.

Fel kell ismerniük, hogy a cég fennmaradásának versenyképességének biztosítója a megfelelő minőségű szakembereken múlik. Csak ez jelent számukra megfelelő jövőt.

Az is fontos, hogy felismerjék, hogy az építőipar a környezetváltozásért és a klímaváltozásért is sokat tehet.

Az ingatlanok létrehozására és működtetésére megy el a világ energia-felhasználásának mintegy 30%-a. A Nemzetközi Energiaügynökség (IEA) adatai szerint, és az üvegházhatású gázok kibocsátásának közel 40%-áért is ezek felelnek. Azonban már rendelkezésre állnak azok a technológiák, amelyek segítségével ezeknek az értékeknek a megváltoztatását el lehet érni.

A jövő épületei egyesítik az energiamenedzsment és az automatizáció legújabb digitális megoldásait annak érdekében, hogy fenntarthatóbb, a váratlan helyzetekhez alkalmazkodni képes, hiperhatékony és energiatudatos épületeket lehessen létrehozni

Az ágazat teljesítőképessége nagyban függ a technológiai fejlesztésektől az innovációtól, a szakemberek képzésétől és továbbképzésétől.

Ma az építőipari szakmák nem tartoznak a divatos szakmák körébe. Mindössze 14.165 fő fiatal tanulja az országban az építőipar valamely szakmáját.

Ezért nagyon fontos, hogy az építőipari cégek a pályaválasztást segítő munkából is kivegyék a részüket.

A szakma jövőjét meghatározza, hogy a robotika az automatizálás milyen mértékben tud segíteni a főleg kézműves nehéz fizikai munka kiváltásában. A gépesítés az automatizálás könnyíthet a munkán, amely segíthet a pályaválasztási folyamatban is.

A szakemberek elképzelése szerint a jövő építési munkahelye úgy fog kinézni, hogy a levegőben drónok közölnék, az alapokat önműködő buldózerek ássák ki, a téglafalakat robotkarok rakják, az előre gyártott elemeket az építkezésen 3D-s nyomtató készíti, a gépek összehangolását szoftver végzi, a munkavezető pedig a monitoron figyeli a kivitelezést.

Öböl menti kertek, Szingapúr

Függelék: A szakképzéssel és felnőttképzéssel összefüggő jogszabályok

- 1168/2019. (III. 28.) Korm. határozat a „Szakképzés 4.0 – A szakképzés és felnőttképzés megújításának középtávú szakmapolitikai stratégiája, a szakképzési rendszer válasza a negyedik ipari forradalom kihívásaira” című stratégia elfogadásáról és a végrehajtása érdekében szükséges intézkedésekről,
- 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről (Szkt.)
- 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról (Szkr.)
- 2004. évi XXXIV. törvény a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról
- 2018. évi LII. törvény a szociális hozzájárulási adóról
- 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról (Nftv.)
- 2019. évi LXXI. törvény Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről
- 1996. évi LXXXI. törvény a társasági adóról és az osztalékadóról (Tao tv.)
- 1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról (SZJA tv.)
- 2019. évi CXXII. törvény a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről (Tbj.)
- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről (Mt.)
- 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről (Fkt.) 2013. évi LXXVII. Felnőttképzési Törvény (FKI),
- 11/2020 (II.7.) Korm. rendelet a felnőttképzésről szóló törvény végrehajtásáról (Fktv. vhr.)
- 1/2012. (I. 20.) Korm. rendelet a hallgatói hitelrendszeréről
- 2018. évi LXXXIX. törvény az oktatási nyilvántartásról

JEGYZET

